

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

उदकशान्ति मन्त्र पाठः

(AnuShangam with Continuous Text)

Version Notes:

1. This is now the current Version 4.2 dated July 31, 2022.
2. This replaces the earlier version 4.1 dated December 31, 2020
3. In this Version, the Source references of various Mantras have been indicated

TS	-	Taittiriya Samhita
TB	-	Taittiriya Brahamanam
TA	-	Taittiriya Aranyakam
EAK	-	Ekaagni Kaandam
RV	-	Rig Veda Samhita
4. Corrections found and reported till 15th July 2022 have been incorporated.
5. Convention improvements in Nasal, representation of Svarabhakti and sound extensions have been incorporated
6. Some Paragraph numbering has been changed to match with Mantra Source Reference.
7. This is special version, **with and without anushangam but the anushanam texts for continuous rendering with Sandhis** , has prepared at the request of some Veda Learning Groups.
8. In this version we have added a new section 1.14 “Rashtrabhrutam” anushangam (Jayaadi homam type) as it is chanted by some Vedic schools / groups. Because of this addition the total numbers in index item is increased from 1.40 to 1.41.

Contents

1.1 वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः.....	5
1.2 वेदाधया.....	5
1.3 रक्षोघ्नं.....	6
1.4 इन्द्र सूक्तं.....	8
1.5 ये देवाः.....	12
1.6 ये देवाः (अनुषङ्गं).....	13
1.7 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः.....	14
1.8 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः (अनुषङ्गं).....	14
1.9 अंहोमुच मन्त्राः.....	15
1.10 अंहोमुच मन्त्राः (अनुषङ्गं).....	15
1.11 शास्तृ सूक्तं (आप्यं).....	16
1.12 राष्ट्रभृतं.....	17
1.13 राष्ट्रभृतं (अनुषङ्गं).....	19
1.14 राष्ट्रभृतं (अनुषङ्गं) जयाति.....	22
1.15 सर्प सूक्तं.....	25
1.16 पंचचोडाः.....	25
1.17 पंचचोडाः (अनुषङ्गं).....	27
1.18 अप्रतिरथः.....	28
1.19 चमकं तृतीय अनुवाकः.....	30
1.20 विहव्यम्.....	31
1.21 मृगारः.....	32
1.22 सर्पाहुती मन्त्राः.....	36
1.23 सर्पाहुती मन्त्राः (अनुषङ्गं).....	36
1.24 गन्धर्वाहुतीः.....	38
1.25 गन्धर्वाहुतीः (अनुषङ्गं).....	38

1.26 अज्यानि मन्त्राः	40
1.27 अथर्वशीर्ष	41
1.28 प्रत्यंगिरसः	42
1.29 अन्न सूक्तं	47
1.30 वाख् सूक्तं	48
1.31 श्रद्धा सूक्तं	49
1.32 ब्रह्म सूक्तं	50
1.33 गो सूक्तं	51
1.34 सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं	53
1.35 नासदासीय सूक्तं	56
1.36 भाग्य सूक्तं	57
1.37 नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं)	59
1.38 नक्षत्र उपहोम मन्त्राः	75
1.39 वरुण सूक्तं	83
1.40 पवमान सूक्तं	84
1.41 नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्राः)	88

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

1.1 वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्त्राः

ओं भूः । तथ्स॑वि॒तुर् व॑रेण्यं । ओं भुवः॑ भर्गो॑ दे॒वस्य॑ धीमहि ।

ओ॒म् सुवः॑ । धियो॑ यो॒नः प्र॑चोदयात् ।

ओं भूः । तथ्स॑वि॒तुर् व॑रेण्यं । भर्गो॑ दे॒वस्य॑ धीमहि ।

ओं भुवः॑ । धियो॑ यो॒नः प्र॑चोदयात् ।

ओ॒म् सुवः॑ । तथ्स॑वि॒तुर् व॑रेण्यं भर्गो॑ दे॒वस्य॑ धीमहि ।

धियो॑ यो॒नः प्र॑चोदयात् ।

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ।

1.2 वेदाधया

अ॒ग्निमी॑ळे पु॒रोहि॑तं य॒ज्ञस्य॑ दे॒वमृ॑त्विजं । हो॒तारं॑ रत्न॒ धा॑तमं ।

इ॒षे त्वो॒र्जे॒त्वा वा॑यव॒स्स्थो पा॑यव॒स्थ दे॒वो व॑स्सवि॒ता प्रा॑र्पयतु
श्रेष्ठ॑तमाय॒ कर्म॑णे ।

अ॒ग्न॒ आ॒या॒हि॒ वी॒तये॑ गृ॒णानो॑ ह॒व्यदा॑तये । नि॒हो॒ता स॒त्सि ब॒र्हिषि॑ ।

श॒न्नो दे॒वीर॒भिष्ट॑य॒ आपो॑ भवन्तु पी॒तये॑ ॥

शं यो॑र॒भिस्त्र॑वन्तु नः ॥ 1 (1)

1.3 रक्षोघ्नं

TS 1.2.14.1 to TS 1.2.14.7 for Para 1 to 8

कृ॒णुष्व॑ पा॒जः प्र॒सिति॑न्न पृ॒थ्वीं या॒हि रा॒जेवा॑मवा॒ ७ इ॒भेन॑ ।

वृ॒ष्वीम॑नु प्र॒सितिं॑ द्रू॒णानो॑ऽस्ताऽसि॒ विद्ध्य॑ र॒क्षस॑ स्त॒पिष्ठैः॑ ।

तव॑ भ्र॒मास॑ आ॒शुया॑ पत॑न्त्यनु स्पृ॒श धृ॑षता शो॒शुचा॑नः ।

तपू॑ ७ष्य॒ग्ने जु॒ह्वा प॑त॑ंगानस॒न्दितो॑ वि॒सृज॑ वि॒ष्वगु॑ल्काः ।

प्र॒ति स्प॑शो वि॒ सृ॒ज तू॑र्णित॒मो भ॒वा पा॒युर्वि॒शो अ॒स्या अ॒दब्धः॑ ॥ 2

यो नो॑ दू॒रे अ॒घश॑ ७सो यो अ॒न्त्य॒ग्ने मा॒क्रिष्टे॑ व्य॒थिरा॑ द॒धर्षी॑त् ।

उद॑ग्ने तिष्ठ प्र॒त्यात॑नुष्व॒न्यमि॑त्रा ७ ओष॑तात्ति॒ग्महे॑ते ।

यो नो॑ अ॒राति॑ ७ स॒मिधान॑ च॒क्रे नी॒चा तं ध॑क्ष्यत॒सन्न शु॑ष्कं ॥

ऊ॒र्ध्वो भ॒व प्र॒ति वि॒द्ध्य॒द्याद्ध्य॑स्मदावि॒ष्कृ॑णुष्व दै॒व्या॑न्य॒ग्ने ।

अ॒व स्थि॑रा त॒नुहि॑ या॒तुजू॑नां जा॒मिम॑जा॒मिं प्र॑ मृ॒णीहि॑ श॒न्नून् ॥ 3

स ते॑ जा॒नाति॑ सु॒मतिं॑ य॒विष्ठ॑ य ई॒वते॑ ब्र॒ह्म॒णे गा॑तुमैरत् ।

वि॒श्वा॒न्यस्मै॑ सु॒दि॒नानि॑ रा॒यो द्यु॑म्ना॒न्यर्यो॑ वि दुरो॑ अ॒भिद्यौ॑त् ।

से॒दग्ने॑ अस्तु सु॒भग॑ स्सु॒दानु॑र् यस्त्वा॒ नित्ये॑न ह॒विषा॒ य उ॒क्थैः ।
 पि॒प्री॑षति स्व आयु॒षि दुरो॑णे वि॒श्वेद॑स्मै सु॒दिना॒ साऽस॑दि॒ष्टिः ।
 अर्चा॑मि ते सु॒मतिं॑ घोष्य॒र्वाग् सन्ते॑ वा॒वाता॑ ज॒रता॑-मि॒यंगीः ॥ 4

स्व॒श्वास्त्वा॑ सु॒रथा॑ म॒र्जये॑-मा॒स्मे क्ष॒त्राणि॑ धा॒रये॑रनु द्यून् ।
 इ॒ह त्वा॒ भूर्या॑ च॒रे दु॒प त्मन्॑ दोषा॒वस्त्र॑र् दी॒दिवा॑ऽस-म॒नुद्यून्॑ ।
 क्री॒डन्त॑स्त्वा सु॒मन॑स स्स॒पेमा॑भि द्यु॒म्ना त॑स्थि॒वाऽसो॑ ज॒नानां॑ ।
 यस्त्वा॒ स्वश्च॑ स्सु॒हिर॑ण्यो अ॒ग्न उप॑याति व॒सुम॑ता रथे॒न ।
 तस्य॑ त्रा॒ता भव॑सि तस्य॑ स॒खा यस्त॑ आ॒तिथ्य॑-मा॒नुष॑ग् जु॒जोष॑त् ॥ 5

म॒हो रु॑जामि ब॒न्धुता॑ वचो॒भिस्त॑न्मा पि॒तुर्गो॑त॒माद॑न्वि॒याय ।
 त्व॒न्नो अ॒स्य व॑च॒स-श्चि॑कि॒द्धि हो॑तर्यवि॒ष्ठ सु॑क्रतो द॒मूनाः॑ ।
 अ॒स्वप्न॑ज स्त॒रण॑य स्सु॒शेवा॑ अ॒तन्द्रा॑सोऽवृ॒का अ॑श्रमि॒ष्ठाः ।
 ते पा॒यवः॑ स॒द्ध्रिय॑ञ्चो निष॒द्याग्ने॑ तव॒ नः पा॑न्त्वमूर ।
 ये पा॒यवो॑ मा॒मते॑यं ते अ॒ग्ने प॑श्यन्तो अ॒न्धं दुरि॑ताद॒रक्ष॑न् ।
 र॒रक्ष॑ तान्थ् सु॒कृतो॑ वि॒श्ववे॑दा दि॒प्सन्त॑ इ॒द्-रि॒पवो॑ ना ह॒ दे॒भुः ॥ 6

त्वया वयं सधन्यस्त्वोता स्तव प्रणीत्यश्याम वाजान् ।
 उभाशं सा सूदय सत्यता तेऽनुष्ठुया कृणुह्यहयाण ।
 अया ते अग्ने समिधा विधेम प्रतिस्तोमं शस्यमानं गृभाय ।
 दहाशसो रक्षसः पाह्यस्मान् द्रुहो निदो मित्रमहो अवद्यात् ।
 रक्षोहणं वाजिन-माजिघर्मि मित्रं प्रथिष्ठ-मुप यामि शर्म ।
 शिशानो अग्निः क्रतुभि स्समिद्ध-स्सनो दिवा स रिषः
 पातु नक्तं ॥ 7

वि ज्योतिषा बृहता भात्यग्निराविर् विश्वानि कृणुते महित्वा ।
 प्रादेवीर्माया स्सहते दुरेवा शिशितीते शृंगे रक्षसे विनिक्षे ।
 उत स्वानासो दिवि षन्त्वग्ने स्तिग्मायुधा रक्षसे हन्तवा उ ॥ 8 (2)

1.4इन्द्र सूक्तं

TS 1.6.12.1 to TS 1.6.12.6, for para 9 to 14

इन्द्रं वो विश्वतस्परि हवामहे जनेभ्यः । अस्माकमस्तु केवलः ।
 इन्द्रं नरो नेमधिता हवन्ते यत्पार्या युनजते धियस्ताः ।
 शूरो नृषाता शवसश्चका न आ गोमति व्रजे भजा त्वन्नः ।
 इन्द्रियाणि शतक्रतो या ते जनेषु पञ्चसु । इन्द्र तानि त आ वृणे ।
 अनुते दायि मह इन्द्रियाय सन्ना ते विश्वमनु वृत्रहत्ये ॥ 9

अनु॑ क्ष॒त्रम॒नु स॒हो॑ य॒ज॒त्रेन्द्र॑ दे॒वेभि॒रनु॑ ते नृ॒षह्ये॑ ।
 आ॒ यस्मि॑न्त् स॒प्त वा॒सवा॑ स्तिष्ठ॒न्ति स्वा॒रुहो॑ यथा ।
 ऋ॒षिर्ह॑ दी॒र्घश्रु॑त्तम इन्द्र॒स्य घ॒र्मो अ॒तिथिः॑ ।
 आ॒मासु॑ प॒क्वमै॒रय॑ आ॒ सूर्य॑ꣳ रो॒हयो॑ दि॒वि ।
 घ॒र्मन्न॑ सा॒मन्त॑प॒ता सु॒वृत्ति॑भिर् जुष्टं॑ गि॒र्वण॑से गि॒रः ।
 इन्द्र॑मिद् गा॒थिनो॑ बृ॒हदिन्द्र॑-म॒र्केभि॑-र॒र्किणः॑ ।
 इन्द्रं॑ वा॒णीर॑नूष॒त ॥ 10

गा॒यन्ति॑ त्वा गा॒य॒त्रिणो॑ ऽर्च॑त्य॒र्क-म॒र्किणः॑ ।
 ब्र॒ह्माण॑स्त्वा श॒तक्र॑त॒वुद् वꣳ श॒मिव॑ येमिरे ।
 अꣳहो॑मु॒चे प्र॑ भ॒रेमा॑ म॒नीषा॑ मो॒षिष्ठ॑दाव॒न्ने सु॑म॒तिं गृ॑णा॒नाः ।
 इ॒दमिन्द्र॑ प्र॒ति ह॒व्यं गृ॑भा॒य स॒त्या स्स॑न्तु॒ यज॑मा॒नस्य॑ का॒माः ।
 वि॒वेष॑यन्मा॒ धिष॑णा॒ जजा॑न॒ स्तवै॑ पु॒रा पा॒र्यादिन्द्र॑-म॒हः ।
 अꣳह॑सो॒ यत्र॑ पी॒पर॑द्-यथा॒ नो ना॒वेव॑ या॒न्तमु॒भये॑ ह॒वन्ते ॥ 11

प्र॒ स॒म्राजं॑ प्र॒थम॑-म॒ध्वरा॑णा-मꣳहो॑मु॒चं वृ॑षभं॒ यज्ञि॑यानां ।
 अ॒पा॒न्नपा॑तम॒श्विना॑ ह॒यन्त॑-म॒स्मिन्न॑र इन्द्रि॒यं ध॑त्तमो॒जः ।

वि॒ न इ॒न्द्र मृ॒धो ज॒हि नी॒चा य॒च्छ पृ॒तन्य॑तः ।
 अध॒स्पदं॑ त॒मीं कृ॒धि यो अ॒स्माँ॑ अ॒भिदा॑सति ।
 इ॒न्द्रक्ष॑त्रम॒भि वा॒ममो॑जो ऽजा॒यथा॑ वृष॒भ च॑र्षणी॒नां ।
 अपा॑नुदो॒ जन॑-म॒मित्र॑यन्त-मु॒रुं दे॒वेभ्यो॑ अ॒कृणो॑रु॒ लोकं॑ ।
 मृ॒गो न भी॑मः कु॒चरो॑ गि॒रिष्ठाः॑ प॒राव॑त आ ज॒गामा॑ प॒रस्याः॑ ॥ 12

सृ॒कँ स॒ँशाय॑ प॒विमि॑न्द्र ति॒गमं॑ वि॒शत्रू॑न् ताडि॒ वि मृ॒धो नु॑दस्व ।
 वि॒शत्रू॑न् वि मृ॒धो नु॑द वि वृ॒त्रस्य॑ ह॒नू रु॑ज ।
 वि॒मन्यु॑मिन्द्र॒ भामि॑तो ऽमि॒त्रस्या॑भि दा॒सतः॑ ।
 त्रा॒तार॑मिन्द्र-म॒वितार॑ मिन्द्रँ॒ हवे॑हवे सु॒हवँ॑ शू॒रमि॑न्द्रं ।
 हु॒वे नु॑ श॒क्रं पु॒रुहू॑तमिन्द्रँ॒ स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ धा॒त्विन्द्रः॑ ॥ 13

मा ते॑ अ॒स्याँ स॒हसा॑वन् परि॒ष्टाव॑घाय॒ भूम॑ ह॒रिवः॑ प॒रादै॑ ।
 त्रा॒यस्व॑ नो ऽवृ॒केभि॑र् व॒रूथै॑ स्तव॒ प्रिया॑स॒ स्सूरि॑षु॒ स्याम॑ ।
 अ॒नव॑स्ते रथ॒मश्वा॑य तक्षन् त्व॒ष्टा व॒ज्रं पु॒रुहू॑त द्यु॒मन्तं॑ ।
 ब्र॒ह्माण॑ इ॒न्द्रं म॒हय॑न्तो अ॒र्कै-र॒वर्द्ध॑यन्त॒हये॑ ह॒न्तवा॑ उ ।
 वृ॒ष्णे य॑त्ते वृष॒णो अ॒र्कम॑र्चानिन्द्र॒ ग्रावा॑णो अ॒दिति॑ स्स॒जोषाः॑ ।
 अ॒नश्वा॑सो ये प॒वयो॑ऽर॒था इ॒न्द्रेषि॑ता अ॒भ्यव॑र्तन्त द॒स्यून् ॥ 14 (3)

T.A.6.1.9 for para 15a, TS1.4.41.1 & TS1.4.42.1 for para 15b

य॒त इ॒न्द्र भ॒याम॒हे ततो॑ नो॒ अभ॒यं कृ॒धि ।
 म॒घव॑न् च॒छग्धि॑ तव॒ तन्न॑ ऊ॒तये॑ वि॒ द्विषो॑ वि॒ मृ॒धो ज॒हि ।
 स्व॒स्ति॒दा वि॒शस्प॑तिर्वृ॒त्रहा॑ वि॒मृ॒धो व॒शी ।
 वृ॒षेन्द्रः॑ पु॒रए॑तु न॒ स्स्व॒स्ति॒दा अभ॒यं क॒रः । 15a

म॒हा॒ꣳ इ॒न्द्रो व॒ज्रबा॑हु॒ षोड॑शी॒ शर्म॑ य॒च्छतु॑ ।
 स्व॒स्ति नो॑ म॒घवा॑ करो॒तु ह॑न्तु॒ पाप्मानं॑ योऽ॒स्मान् द्वेष्टि॑ ।
 स॒जोषा॑ इ॒न्द्र स॒गणो॑ म॒रुद्भि॑ स्सोमं॒ पिब॑ वृ॒त्रह॑न्च्छूर॒ विद्वान्॑ ।
 ज॒हि श॒त्रूꣳर॒प मृ॒धो नु॒दस्वा॑था॒ ऽभ॒यं कृ॑णुहि॒ विश्व॑तो॒ नः ॥ 15b (4)

1.5 ये देवाः**TS 1.8.7.1 for para 16**

ये दे॒वाः पु॒र॒ स्स॒दोऽग्नि॑ नै॒त्रा॑,
 दक्षि॑ण॒सदो॑ यम॒नै॒त्रा॑,
 पश्चा॑त्स॒द॒ स्स॒वि॒तृ नै॒त्रा॑,
 उत्त॑र॒सदो॑ वरु॒णने॒त्रा॑,
 उप॑रि॒षदो॑ बृ॒हस्प॑ति॒ नै॒त्रा॑,
 रक्षो॑ह॒ण स्ते॒नः पा॒न्तु ते॑ नोऽव॑न्तु तेभ्यो॒ नम॑स्तेभ्य॒ स्वाहा॑
 -ऽग्नये॑ रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑,
 यमा॑य॒ सवि॑त्रे ,
 वरु॑णाय॒ बृह॑स्प॒तये॑
 दु॒वस्व॑ते रक्षो॒घ्ने स्वाहा॑ ॥ 16 (5)

1.6 ये देवाः (अनुषङ्गः)

ये दे॒वाः पु॒र॒स्सदो॑ऽग्नि॒ नै॒त्रा र॒क्षो॒ह॒ण॒स्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु
 ते॒भ्यो नम॑स्ते॒भ्य स्स्वा॒हा
 ये दे॒वा द॒क्षिण॑सदो॒ यम॑ नै॒त्रा र॒क्षो॒ह॒ण॒स्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु
 ते॒भ्यो नम॑स्ते॒भ्य स्स्वा॒हा
 ये दे॒वाः प॒श्चा॒त्सद॑ स्स॒वितृ॒ नै॒त्रा र॒क्षो॒ह॒ण॒स्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु
 ते॒भ्यो नम॑स्ते॒भ्य स्स्वा॒हा
 ये दे॒वा उ॒त्तर॑सदो॒ वरु॑णनेत्रा र॒क्षो॒ह॒ण॒स्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु
 ते॒भ्यो नम॑स्ते॒भ्य स्स्वा॒हा
 ये दे॒वा उ॒परि॑षदो॒ बृ॒ह॒स्पति॑ नै॒त्रा र॒क्षो॒ह॒ण॒स्तेनः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु
 ते॒भ्यो नम॑स्ते॒भ्य स्स्वा॒हा
 ऽग्नये॑ र॒क्षो॒घ्ने स्वा॒हा
 यमाय॑ र॒क्षो॒घ्ने स्वा॒हा,
 स॒वि॒त्रे र॒क्षो॒घ्ने स्वा॒हा
 वरु॑णाय र॒क्षो॒घ्ने स्वा॒हा
 बृ॒ह॒स्प॒तये॑ दु॒व॒स्वते॑ र॒क्षो॒घ्ने स्वा॒हा ॥ 16A (5A)

1.7 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः**TS 2.3.10.3 for para no.17**

अ॒ग्निरायु॑ष्मान्त्स वन॑स्पति॒भिः-रायु॑ष्मान् तेन॒त्वाऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि,
 सोम॑ आयु॑ष्मान्त्स ओष॑धीभिर्,
 यज्ञ॑ आयु॑ष्मान्त्स दक्षि॑णाभिर्,
 ब्र॒ह्मायु॑ष्मत्तद् ब्रा॒ह्मणै॑-रायु॑ष्मद्,
 दे॒वा आयु॑ष्मन्तस्ते ऽमृ॑तेनायु॑ष्मन्तस्तेन॒त्वा
 ऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि ॥ 17 (6)

1.8 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः (अनुषङ्गः)

अ॒ग्निरायु॑ष्मान्त्स वन॑स्पति॒भिः-रायु॑ष्मान् तेन॒त्वा ऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि
 सोम॑ आयु॑ष्मान्त्स ओष॑धीभि॒रायु॑ष्मान् तेन॒त्वाऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि
 यज्ञ॑ आयु॑ष्मान्त्स दक्षि॑णाभि॒रायु॑ष्मान् तेन॒त्वा ऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि
 ब्र॒ह्मायु॑ष्मत्तद् ब्रा॒ह्मणै॑-रायु॑ष्मत् तेन॒त्वा ऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि
 दे॒वा आयु॑ष्मन्तस्ते ऽमृ॑तेनायु॑ष्मन्तस्तेन॒त्वा
 ऽऽयु॑षाऽऽयु॑ष्मन्तं करोमि ॥ 17A(6A)

1.9 अंहोमुच मन्त्राः**TS 2.3.13.1, for para No. 18**

या॒ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा॒ यत॑व्या॒ तनू॑स्तयेम-म॒ह॒सो॑ मुञ्च॒तं॑ ,
 या॒ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा॒ सह॑स्या, रक्ष॒स्या, तेज॑स्या,
 तनू॑स्तयेम-म॒ह॒सो॑ मुञ्च॒तं॑,
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॑वरुणाव॒ग्नौ॑ स्राम॒स्तं वा॑मेतेना॒ वय॑जे,
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा॒ द्विपा॑त्सु॒ पशु॑षु, चतु॒ष्पात्सु॑,
 गो॒ष्ठे, गृ॒हे- , ष्व॒प्सोष॑धीषु, वन॒स्पति॑षु,
 स्राम॒स्तं वा॑मेतेनाव॒ यजे॑ ॥ 18 (7)

1.10 अंहोमुच मन्त्राः (अनुषङ्गः)

या॒ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा॒ यत॑व्या॒ तनू॑स्तयेम-म॒ह॒सो॑ मुञ्च॒तं॑
 या॒ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा॒ सह॑स्या॒ तनू॑स्तयेम-म॒ह॒सो॑ मुञ्च॒तं॑
 या॒ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा॒ रक्ष॑स्या॒ तनू॑स्तयेम-म॒ह॒सो॑ मुञ्च॒तं॑
 या॒ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा॒ तेज॑स्या॒ तनू॑स्तयेम-म॒ह॒सो॑ मुञ्च॒तं॑
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॑वरुणाव॒ग्नौ॑ स्राम॒स्तं वा॑मेतेनाव॒ यजे॑
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा॒ द्विपा॑त्सु॒ पशु॑षु स्राम॒स्तं वा॑मेतेनाव॒ यजे॑
 यो॒ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा॒ चतु॒ष्पात्सु॒॑ पशु॑षु स्राम॒स्तं वा॑मेतेनाव॒ यजे॑

यो॑ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा गो॒ष्ठे स्रा॒मस्तं॑ वा॒-मे॒ते॒नाव॑ यजे
 यो॑ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा गृ॒हेषु॑ स्रा॒मस्तं॑ वा॒-मे॒ते॒नाव॑ यजे
 यो॑ वा॒मिन्द्रा॑वरुणाऽप्सु स्रा॒मस्तं॑ वा॒-मे॒ते॒नाव॑ यजे
 यो॑ वा॒मिन्द्रा॑वरुणौष॒धीषु॑ स्रा॒मस्तं॑ वा॒-मे॒ते॒नाव॑ यजे
 यो॑ वा॒मिन्द्रा॑वरुणा वन॒स्पति॑षु स्रा॒मस्तं॑ वा॒-मे॒ते॒नाव॑ यजे ॥ (18A) (7A)

1.11 शास्तृ सूक्तं (आप्यं)

TS 5.7.4.3 for para 19

अ॒ग्ने य॑श॒स्विन् य॑श॒से-म॑म॒र्पये॑न्द्रा॒वती॑-म॒पचि॑ती मिहा॒वह॑ ।
 अ॒यं मूर्ध्ना॑ पर॒मेष्ठी॑ सु॒वर्चा॑ स्स॒माना॑नामु॒त्तम॑ श्लो॒को अ॒स्तु ।
 भ॒द्रं प॑श्यन्त॒ उप॑ से॒दुरग्रे॑ तपो॒ दीक्षा॑मृष॒य स्सु॑व॒र्विदः॑ ।
 ततः॑ क्ष॒त्रं ब॑लमोज॒श्च जा॑तं तद॒स्मै दे॒वा अ॒भि स॒न्नम॑न्तु ।
 धा॒ता वि॒धाता॑ पर॒मोत॑ स॒न्दृक् प्र॒जाप॑तिः पर॒मेष्ठी॑ वि॒राजा॑ ।
 स्तो॒मा-श्च॒न्दा॒सि नि॒विदो॑ म आ॒हुरे॒तस्मै॑ रा॒ष्ट्रम॑भि स॒न्नमा॑म ।
 अ॒भ्याव॑र्त्त॒ध्व-मु॒पमे॑त सा॒कम॑य॒ शा॒स्ताऽधि॑पति॒र्वो अ॒स्तु ।
 अ॒स्य वि॒ज्ञान॑म॒नु स॒ र॒भध्व॑मि॒मं प॒श्चाद॑नु जी॒वाथ॑ स॒र्वे ॥ 19 (8)

1.12 राष्ट्रभृतं

TS 3.4.7.1, for para No. 20

ऋ॒ता॒षा॒ड् ऋ॒त॒धा॒मा॒ग्नि॑र् गन्ध॒र्व॒स्त॒-स्यौष॑धयोऽप्सर॒स
 ऊ॒र्जो॒ नाम॒ स इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॑तु ता इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॑न्तु
 तस्मै॒ स्वा॒हा ता॒भ्य॒ स्स्वा॒हा ,

स॒ह॒तो वि॒श्व॒सा॒मा सूर्यो॑ गन्ध॒र्व॒-स्त॒स्य म॑रीचयोऽप्सर॒स आ॒युव॑ ,
 स्सु॒षु॒म्न स्सूर्य॑रश्मि-श्च॒न्द्र॒मा गन्ध॒र्व॒-स्त॒स्य नक्ष॑त्राण्यप्सर॒सो
 बे॒कुर॑यो,

भु॒ज्यु स्सु॒प॒र्णो य॒ज्ञो गन्ध॒र्व॒-स्त॒स्य दक्षि॑णा अ॒प्सर॒सः स्त॒वाः,
 प्र॒जा॒प॒तिर् वि॒श्व॒क॒र्मा म॒नो गन्ध॒र्व॒ स्त॒स्य॒र्ख॒सा॒मा॒न्य॒प्सर॒सो वह॑य,
 इ॒षि॒रो वि॒श्व॒व्य॒चा वा॒तो गन्ध॒र्व॒-स्त॒स्या॒पो ऽप्सर॒सो मु॒दा,
 भु॒व॒न॒स्य प॒ते य॒स्य॒त उ॒परि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

स नो॑ रा॒स्वा॒ज्या॒नि॒ र॒य॒स्पोष॑ सु॒वीर्य॑ सम्॒व॒त्स॒रीणा॑ स्व॒स्तिं ।
 प॒र॒मे॒ष्ठ्य॒धि॒प॒तिर् मृ॒त्युर् गन्ध॒र्व॒-स्त॒स्य वि॒श्व॒म॒प्सर॒सो भुव॑,

स्सु॑क्षि॒थि स्सु॑भूति॒र् भद्र॑कृ॒त् सुव॑र्वान् प॒र्जन्यो॑ गन्ध॒र्व-स्तस्य॑
वि॒द्युतो॑ ऽप्सर॒सो रुचो॑,

दू॒रे हे॑ति॒र-मृ॒डयो॑ मृ॒त्युर् गन्ध॑र्व-स्तस्य॑ प्र॒जा अ॑प्सर॒सो भी॒रुवः॑,
चा॒रुः कृ॑पणका॒शी कामो॑ गन्ध॑र्व-स्तस्या॒धयो॑ ऽप्सर॒स इ॒शोच॑यन्ती॒र्,
नाम॑ स इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॑तु ता इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॑न्तु तस्मै॒ स्वाहा॑
ताभ्य॑ स्स्वाहा॒,

स नो॑ भुव॒नस्य॑ प॒ते यस्य॑त उ॒परि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

उ॒रु ब्र॑ह्म॒णेऽस्मै॑ क्ष॒त्राय॑ म॒हि श॑र्म यच्छ ॥ 20 (9)

1.13 राष्ट्रभृतं (अनुषङ्गं)

ऋ॒ता॒षा॒ड् ऋ॒त॒धा॒मा॒ग्नि॒र् गन्ध॒र्व स्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
तस्मै॒ स्वाहा॒

तस्यौष॑धयोऽप्सर॑स ऊ॒र्जो॒ नाम॒ ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु
ताभ्य॒ स्स्वाहा॒

स॒हि॒तो वि॒श्वसा॑मा॒ सूर्यो॑ गन्ध॒र्व स्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
तस्मै॒ स्वाहा॒

तस्य॑ मरी॑चयोऽप्सर॑स आ॒युवो॑ नाम॒ ता इ॒दं ब्र॒ह्म
क्ष॒त्रं पा॒न्तु ताभ्य॒ स्स्वाहा॒

सुषु॑म्न स्सूर्य॑रश्मिश्चन्द्र॑मा गन्ध॒र्व स्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
तस्मै॒ स्वाहा॒

तस्य॑ नक्ष॑त्राण्यप्सर॑सो बे॒कुरयो॑ नाम॒ ता इ॒दं
ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु ताभ्य॒ स्स्वाहा॒

भु॒ज्यु स्सु॑पर्णो॒ यज्ञो॑ गन्ध॒र्व स्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
तस्मै॒ स्वाहा॒

तस्य॑ दक्षि॑णा अ॒प्सर॑स स्त॒वा ना॒म ता इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु॑
ताभ्य॑ स्स्वाहा॑

प्र॒जाप॑तिर् वि॒श्वक॑र्मा म॒नो ग॑न्धर्व॒स्स इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु॑
तस्मै॑ स्वाहा॑

तस्य॑ र॒ख्सा॑मान्य-ऽप्सर॑सो व॒ह्यो ना॒म ता इ॒दं
ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु॑ ताभ्य॑ स्स्वाहे॑

षि॒रो वि॒श्वव्य॑चा वा॒तो ग॑न्धर्व॒स्स इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु॑
तस्मै॑ स्वाहा॑

तस्या॑पो-ऽप्सर॑सो मु॒दा ना॒म ता इ॒दं ब्र॑ह्म क्ष॒त्रं
पा॒न्तु॑ ताभ्य॑ स्स्वाहा॑

भु॒वन॑स्य प॒ते यस्य॑त उ॒परि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

स नो॑ रा॒स्वाज्या॑निꣳ रा॒यस्पोष॑ꣳ सु॒वीर्य॑ꣳ स॒म्व॑त्स॒रीणाꣳ
स्व॒स्तिꣳ स्वाहा॑

पर॒मे॒ष्ठ्यधि॑पति॒र् मृ॒त्युर् गन्ध॑र्वस्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
तस्मै॒ स्वाहा॒

तस्य॑ वि॒श्वम॑प्सर॒सो भु॒वो ना॒म ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु
ताभ्य॑ स्स्वाहा॒

सु॒क्षि॒थि स्सु॑भूति॒र् भद्र॑कृ॒थ् सुव॑र्वान् प॒र्जन्यो॑ गन्ध॑र्वस्स
इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु तस्मै॒ स्वाहा॒

तस्य॑ वि॒द्युतो॑ऽप्सर॒सो रु॒चो ना॒म ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु
ताभ्य॑ स्स्वाहा॒

दू॒रे हे॑ति॒र मृ॒डयो॑ मृ॒त्युर् गन्ध॑र्वस्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
तस्मै॒ स्वाहा॒

तस्य॑ प्र॒जा अ॑प्सर॒सो भी॒रुवो॑ ना॒म ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु
ताभ्य॑ स्स्वाहा॒

चा॒रुः कृ॑पणका॒शी का॒मो गन्ध॑र्वस्स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु
तस्मै॒ स्वाहा॒

तस्या॑धयो॑ ऽप्सरस॑ इ॒शोच॑यन्ती॒र् नाम॑ ता इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं
 पा॒न्तु ता॒भ्य स्स्वा॒हा

स नो॑ भुवनस्यपते॒ यस्य॑त॒ उपरि॑ गृहा इ॒ह च॑ ।

उ॒रु ब्र॑ह्म॒णेऽस्मै॑ क्ष॒त्राय॑ म॒हि श॑र्म॒ यच्छ॑ स्स्वा॒हा ॥ (20A) (9A)

1.14 राष्ट्रभृतं (अनुषङ्गं) जयाति

We have included this type also as this is followed at some schools.

ऋ॒ता॒षा॒ड् ऋ॒त॒धा॒माऽग्नि॑र्-गन्ध॒र्व-स्त॑स्यौष॒धयो॑-ऽप्सर॑स ऊ॒र्जो
 ना॒म स॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॒तु ता॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॒न्तु
 तस्मै॑ स्वा॒हा ता॒भ्य स्स्वा॒हा

स॒ं॒हि॒तो वि॒श्वसा॑मा॒ सूर्यो॑ गन्ध॒र्वस्त॑स्य म॒रीच॑यो ऽप्सर॑स आ॒युवो॑
 ना॒म स॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॒तु ता॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॒न्तु
 तस्मै॑ स्वा॒हा ता॒भ्य स्स्वा॒हा

स॒षु॒म्न स्सूर्य॑र॒श्मिश्च॑न्द्र॒मा गन्ध॑र्वस्त॒स्य नक्ष॑त्राण्यप्सर॑सो
 बे॒कुर॑यो॒ ना॒म स॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॒तु ता॑ इ॒दं ब्र॑ह्म॒ क्ष॒त्रं पा॒न्तु
 तस्मै॑ स्वा॒हा ता॒भ्य स्स्वा॒हा

भु॒ज्युस्सु॒पर्णो॑ य॒ज्ञो गन्धर्व॑स्तस्य दक्षि॒णा अ॒प्सरस॑-स्त॒वा
 ना॒म स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु॑
 तस्मै॑ स्वाहा ताभ्य॑ स्स्वाहा॑

प्र॒जाप॑तिर् वि॒श्वकर्मा॑ मनो॑ गन्धर्व॑स्तस्य र॒ख्सा॑मान्य॒प्सरसो॑
 व॒ह्नयो॒ नाम स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु॑
 तस्मै॑ स्वाहा ताभ्य॑ स्स्वाहा॑

षि॒रो वि॒श्वव्य॑चा वा॒तो गन्धर्व॑स्तस्यापो॑ऽप्सरसो॑ मु॒दा ना॒म
 स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु॑
 तस्मै॑ स्वाहा ताभ्य॑ स्स्वाहा॑

भु॒वन॑स्य प॒ते यस्य॑त उ॒परि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

स॒नो रा॒स्वाज्या॑निꣳ रा॒यस्पोष॑ꣳ सु॒वीर्य॑ꣳ सं॒वँत्स॒रीणाꣳ
 स्व॒स्तिꣳ स्वाहा॑

पर॑मेष्ठ्यधिपतिर् मृ॒त्युर् गन्धर्व॑स्तस्य वि॒श्वम॑प्सरसो॑ भु॒वो ना॒म
 स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु॑
 तस्मै॑ स्वाहा ताभ्य॑ स्स्वाहा॑

सु॒क्षि॒ति॒ स्सु॒भू॒ति॒र् भ॒द्र॒कृ॒त् सु॒व॒र्वान् प॒र्ज॒न्यो गन्ध॑र्वस्तस्य॒ वि॒द्यु॒तो॑
 ऽप्सर॑सो रु॒चो॒ नाम॒ स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु॑
 तस्मै॒ स्वाहा॒ ताभ्य॒ स्स्वाहा॑

दू॒रे॒हे॒ति॒रमृ॒डयो॑ मृ॒त्युर् गन्ध॑र्वस्तस्य॒ प्र॒जा अ॑प्सरसो॒ भी॒रु॒वो॑
 नाम॒ स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒न्तु॑
 तस्मै॒ स्वाहा॒ ताभ्य॒ स्स्वाहा॑

चा॒रुः कृ॒पण॑काशी॒ कामो॑ गन्ध॑र्वस्त-स्या॒धयो॑प्सरस-
 श॒शो॒चय॑न्ती॒र् नाम॒ स इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं पा॒तु ता इ॒दं ब्र॒ह्म क्ष॒त्रं
 पा॒न्तु॑ तस्मै॒ स्वाहा॒ ताभ्य॒ स्स्वाहा॑

स नो॑ भुवनस्य प॒ते यस्य॑त उ॒परि॑ गृ॒हा इ॒ह च॑ ।

उ॒रु ब्र॒ह्म॒णे॒स्मै क्ष॒त्राय॒ महि॑ श॒र्म यच्छ॑ स्वाहा॑ । (20B) (9B)

1.15 सर्प सूक्तं

TS 4.2.8.3 for para No. 21

नमो॑ अस्तु॑ सर्पे॒भ्यो॒ ये के॑ च पृ॒थि॒वी म॑नु ।
 ये अ॒न्तरि॑क्षे॒ ये दि॒वि ते॒भ्य स्सर्पे॑भ्यो नमः ।
 येऽदो॑ रो॒चने॑ दि॒वो ये वा सूर्य॑स्य रश्मि॒षु ।
 येषा॑म॒प्सु स॒दः कृ॑तं ते॒भ्य स्सर्पे॑भ्यो नमः ।
 या इ॒षवो॑ यातु॒धाना॑नां॒ ये वा व॑नस्प॒ती ऽर॑नु ।
 ये वाऽव॑टेषु॒ शेर॑ते ते॒भ्य स्सर्पे॑भ्यो नमः ॥ 21 (10)

1.16 पंचचोडाः

TS 4.4.3.1 for para No. 22

अ॒यं पु॒रो ह॑रि॒केश॑ स्सूर्य॑रश्मि-स्तस्य॑ रथ॒गृथ्स॑श्च रथौ॒जाश्च॑
 से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ पु॒ञ्जि॒क॒स्थ॒ला च॑ कृ॒त॒स्थ॒ला चा॒प्स॒र॒सौ या॒तु॒धा॒ना
 हे॒ती र॒क्षा ऽसि॑ प्रहेति ,

र॒यं द॑क्षि॒णा वि॒श्व॒कर्मा॑ तस्य॑ रथ॒स्वन॑श्च रथे॒चि॒त्रश्च॑ से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ
 मे॒न॒का च॑ स॒ह॒ज॒न्या॒चाऽप्स॒र॒सौ द॒ङ्क्ष॑णवः प॒शवो॑ हे॒तिः पौ॒रु॒षे॒यो
 व॒धः प्र॑हेति,

रयं पश्चाद् विश्वव्यचा स्तस्य रथप्रोतश्चासमरथश्च सेनानिग्रामण्यौ
 प्र॒म्लो॑चन्ती चा नु॒म्लो॑चन्तीचाऽप्सरसौ सर्पा हेतिर् व्याघ्राः प्रहेति,

रय मु॒त्तरा॑थ् सम्य॑द्वसुस्तस्य सेनजिच्च सु॒षेण॑श्च सेनानिग्रामण्यौ
 विश्वा॑चीच घृ॒ताची॑ चाप्सरसावापो हेतिर् वातः प्रहेति ,

रय-मु॒पर्य॑र्वाग्वसु स्तस्य ताक्ष्य-श्चा॑रिष्टनेमिश्च सेनानि
 ग्राम॑ण्यावुर्वशी च पूर्॒वचि॑त्तिश्चाप्सरसौ विद्यु॒द्धेति॑-रवस्फूर्जन् प्रहेति ,

स्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि तं वो
 जंभे॑ दधामि ॥ 22 (11)

1.17 पंचचोडाः (अनुषङ्गः)

अ॒यं पु॒रो ह॒रि॒केश॑ स्सूर्य॑र॒श्मि-स्तस्य॑ रथ॒गृ॒थ्सश्च॑ रथौ॒जाश्च॑
 से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ पु॒ज्जि॒क॒स्थ॒ला च॑ कृ॒त॒स्थ॒ला चा॒प्सर॑सौ
 या॒तु॒धा॒ना हे॒ती र॒क्षा॒सि प्र॒हे॒ति॒स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु
 ते॒यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं वो॒ जंभे॑ द॒धा

म्य॒यं दक्षि॑णा वि॒श्व॒कर्मा॑ तस्य॑ रथ॒स्वन॑श्च रथे॒चित्र॑श्च
 से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ मे॒नका॑ च स॒हज॑न्या चा॒प्सर॑सौ द॒ङ्क्ष॑णवः
 प॒शवो॑ हे॒तिः पौ॒रु॒षेयो॑ व॒धः प्र॒हे॒ति॒स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु
 ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं वो॒ जंभे॑ द॒धा

म्य॒यं प॒श्चाद् वि॒श्व॒व्य॒चा-स्तस्य॑ रथ॒प्रो॒तश्चा॑स॒मर॑थश्च
 से॒ना॒नि॒ग्रा॒म॒ण्यौ प्र॒म्लो॑च॒न्ती॒चा नु॒म्लो॑च॒न्ती चा॒प्सर॑सौ सर्पा
 हे॒तिर् व्या॒घ्राः प्र॒हे॒ति॒स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु ते॒यं द्वि॒ष्मो
 यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं वो॒ जंभे॑ द॒धा

म्यय-मुत्तराथ् सम्यँद्वसुस्तस्य सेनजिच्च सुषेणश्च
 सेनानिग्रामण्यौ विश्वाचीच घृताचीचाप्सरसावापो हेतिर्
 वातः प्रहेतिस्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो
 द्वेष्टि तं वो जंभे दधा

म्ययमुपर्यर् वाग्वसु स्तस्य ताक्ष्यश्चारिष्टनेमिश्च
 सेनानिग्रामण्यावुर्वशी च पूर्वचित्ति-श्चाप्सरसौ
 विद्युद्धेतिर-वस्फूर्जन् प्रहेतिस्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो
 यश्च नो द्वेष्टि तं वो जंभे दधामि ॥ 22A(11A)

1.18 अप्रतिरथः

TS 4.6.4.1, for para No. 23 to 27

आशुः शिशानो वृषभो न युद्धमो घनाघनः क्षोभण-श्चर्षणीनां ।
 संक्रन्दनोऽनिमिष एकवीर इशतः सेना अजयथ् साकमिन्द्रः ।
 संक्रन्दनेनानिमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्चयवनेन धृष्णुना ॥
 तदिन्द्रेण जयत तथ् सहध्वं युधो नर इषुहस्तेन वृष्णा ॥
 स इषुहस्तैः स निषंगिभिर्वशी सऽस्रष्टा स युध इन्द्रो गणेन ।
 सऽसृष्टजिथ् सोमपा बाहुशर्द्यूर्ध्वधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ॥
 बृहस्पते परि दीया रथेन रक्षोहा मित्राऽपबाधमानः ॥ 23

प्र॒भं॒जन्थ् से॒नाः प्र॒मृ॒णो यु॒धा ज॒यन्न॒स्माक॑-मे॒द्ध्य॒वि॒ता र॒थानां॑ ।
 गो॒त्रभि॑दं गो॒विदं॑ व॒ज्रबा॑हुं ज॒यन्त॒मज्म॑ प्र॒मृ॒णन्त॒-मो॒जसा॑ ।
 इ॒मꣳ स॒जा॒ता अनु॑ वी॒रय॑द्ध्व॒मिन्द्रꣳ स॒खायोऽनु॑ सꣳ र॒भद्ध्वं॑ ।
 ब॒लवि॒ज्ञायः॑ स्थ॒विरः॑ प्र॒वीर॑ स्सह॒स्वान् वा॒जी स॒हमा॑न उ॒ग्रः ।
 अ॒भि॒वी॒रो अ॒भिस॑त्वा स॒हो॒जा जै॒त्रमि॑न्द्र र॒थमा॑ तिष्ठ गो॒वित् ॥ 24

अ॒भि गो॒त्राणि॑ स॒हसा॑ गा॒हमा॑नोऽदा॒यो वी॒र इ॒शत॑म॒न्युरि॑न्द्रः ।
 दु॒श्च॒य॒वनः॑ पृ॒तना॑षाड्यु॒द्ध्यो॒स्माकꣳ से॒ना अ॒वतु॑ प्र यु॒थ्सु॑ ।
 इ॒न्द्र आ॒सां ने॒ता बृ॒हस्प॑तिर् दक्षि॒णा य॒ज्ञः पु॒र ए॒तु सो॒मः ।
 दे॒वसे॑नाना-म॒भिभ॑ञ्जतीनां ज॒यन्ती॑नां मरु॒तो य॑न्त्व॒ग्रे ।
 इ॒न्द्रस्य॑ वृ॒ष्णो व॒रुण॑स्य रा॒ज्ञ आ॒दि॒त्यानां॑ मरु॒ताꣳ श॒र्द्ध उ॒ग्रं ।
 म॒हाम॑नसां भु॒वन॑च्य॒वानां॑ घो॒षो दे॒वानां॑ ज॒यता॑ मु॒दस्था॑त् ।
 अ॒स्माक॑-मि॒न्द्र स्स॑मृ॒तेषु॑ ध्व॒जेष्व॒स्माकं॑ या॒ इष॑वस्ता ज॒यन्तु॑ ॥ 25

अ॒स्माकं॑ वी॒रा उ॒त्तरे॑ भव॒न्त्वस्मा॑नु दे॒वा अ॒वता॑ ह॒वेषु॑ ।
 उ॒द्धर्ष॑य म॒घव॑-न्नायु॒धान्यु॑थ् स॒त्त्वनां॑ मा॒मका॑नां म॒हाꣳसि॑ ।
 उ॒द्वृ॒त्रह॑न्-वा॒जिनां॑ वा॒जिना॑न्यु॒द्-र॒थानां॑ ज॒यता॑मेतु॒ घोषः॑ ।
 उ॒प प्रे॒त ज॒यता॑ नरः स्थि॒रा व स्स॑न्तु बा॒हवः॑ ।

इन्द्रो॑ वः॒ शर्म॑ यच्छ॒त्वनाधृ॑ष्या यथा ऽसथ॑ ।
 अव॑सृष्टा॒ परा॑ पत॒ शरव्ये॑ ब्रह्म॑सञ्शिता ॥ 26

गच्छ॑मित्रान् प्र॒ विश॑ मैषां॒ कञ्च॑नोच्छिषः ।
 मर्मा॑णि ते॒ वर्म॑भि इ॒च्छाद॑यामि सोम॑स्त्वा राजा॒ ऽमृते॑नाभि॒ वस्तां॑ ।
 उरो॑र्वरी॒यो वरि॑वस्ते अस्तु॒ जय॑न्तं त्वाम॑नु म॒दन्तु॑ देवाः ।
 यत्र॑ बा॒णा स्सं॑पतन्ति कु॒मारा॑ विशि॒खा इव॑ ।
 इन्द्रो॑ न स्तत्र॒ वृत्र॑हा विश्वा॒हा शर्म॑ यच्छतु ॥ 27 (12)

1.19 चमकं तृतीय अनुवाकः

TS 4.7.3.1 & 2 for para 28 and 29

शं च॑ मे मयश्च॒ मे प्रि॒यं च॑ मेऽनु॒कामश्च॑ मे
 कामश्च॑ मे सौम॒नसश्च॑ मे भ॒द्रं च॑ मे श्रेयश्च॑ मे
 वस्य॑श्च मे यशश्च॒ मे भग॑श्च मे द्र॒विणं॑ च॒ मे
 यन्ता॑ च॒ मे धर्ता॑ च॒ मे क्षे॒मश्च॑ मे धृ॒तिश्च॑ मे
 विश्वं॑ च॒ मे मह॑श्च मे (28)

सम्वि॑च्च मे ज्ञा॒त्रं च॑ मे
 सूश्च॑ मे प्र॒सूश्च॑ मे सी॒रं च॑ मे लयश्च॑ म
 ऋ॒तं च॑ मेऽमृ॒तं च॑ मे ऽय॒क्ष्मं च॑ मेऽना॒मय॑च्च मे

जी॒वातु॑श्च मे दी॒र्घायु॑त्वं च मेऽन॒मित्रं॑ च मेऽभ॒यं च मे
सु॒गं च मे श॒यनं॑ च मे सू॒षा च मे सु॒दिनं॑ च मे ॥ 29 (13)

1.20 विहव्यम्

TS 4.7.14.1 to TS 4.7.14.4 for para 30 to 33

म॒माग्ने॑ व॒र्चो वि॒हवेष्व॑स्तु व॒यं त्वे॒न्धा॒ना स्त॒नुवं पु॒षेम ।
म॒ह्यं न॒मन्तां प्र॒दिश॑श्च॒तस्र॑ स्त्वया ऽ॒ध्यक्षे॑ण पृ॒तना॑ ज॒येम ।
मम॑ दे॒वा वि॒हवे॑ स॒न्तु सर्व॑ इन्द्रा॒वन्तो म॒रुतो॑ विष्णु॒रग्निः॑ ।
म॒मान्तरि॑क्ष॒मुरु गो॑पमस्तु म॒ह्यं वा॑तः प॒वतां॑ का॒मे अ॒स्मिन् ।
मयि॑ दे॒वा द्र॒विण॑मा य॒जन्तां म॒य्याशी॑रस्तु मयि॑ दे॒वहू॑तिः ॥ 30

दै॒व्या हो॑ता॒रा व॒निष॑न्त॒ पूर्वे॑ ऽरि॒ष्टा स्स्या॑म त॒नुवा॑ सु॒वीराः॑ ।
म॒ह्यं य॑जन्तु मम॑ या॒नि ह॒व्या ऽऽकू॑ति स्स॒त्या म॒नसो॑ मे अस्तु ।
ए॒नो मा॑ नि गां॑ क॒तम॑च्च॒नाहं वि॑श्वे दे॒वासो॑ अ॒धि वो॑च॒ता मे ।
दे॒वीष्प॑डु॒र्वी-रु॒रु णः॑ कृ॒णोत॑ वि॒श्वे दे॒वास इ॒ह वी॑र॒यद्ध्वं॑ ।
मा हा॑स्महि प्र॒जया॑ मा त॒नूभिर् मा॑ र॒धाम द्वि॑षते सोम॒ राज॑न् ।
अ॒ग्निर्म॒न्युं प्र॒तिनु॑दन् पु॒रस्ता॑दद॒ब्धो गो॒पाः परि॑ पाहि न॒ स्त्वं ॥ 31

प्र॒त्य॒ञ्चो॑ य॒न्तु॑ नि॒गु॒तः पु॒नस्ते॑ ऽमै॒षां चि॒त्तं प्र॒बु॒धा वि॑ ने॒शत् ।
 धा॒ता धा॒तृ॒णां भु॒वन॒स्य य॒स्पति॑र् दे॒व॒ꣳ स॒वि॒तार॑-म॒भि॒मा॒ति॒षा॒हं ।
 इ॒मं य॑ज्ञ॒म॒श्वि॒नो॒भा बृ॒ह॒स्पति॑र् दे॒वाः पा॑न्तु॒ यज॑मानन् न्य॒र्थात् ।
 उ॒रु॒व्य॒चा नो॑ म॒हि॒ष इ॒श॒र्म य॑ꣳस॒द॒स्मिन् ह॒वे पु॒रु॒हू॒तः पु॒रु॒क्षु ।
 स नः॑ प्र॒जा॒यै ह॒र्य॒श्च मृ॒ड॒ये॒न्द्र मा॑ नो॒ री॒रि॒षो मा॑ प॒रा दाः ॥ 32

ये न॑ स्स॒प॒त्ना अ॒प॒ते भ॑वन्ति॒न्द्रा॒ग्नि॒भ्या-म॒व बा॑धामहे॒ तान् ।
 व॒स॒वो रु॒द्रा आ॒दि॒त्या उ॒परि॑स्पृ॒शं मो॒ग्रं चे॒त्तार॑-म॒धि॒रा॒ज॒म॒क्र॒न् ।
 अ॒र्वा॒ञ्च-मि॒न्द्र-म॒मु॒तो ह॒वाम॑हे॒ यो गो॒जि॒द्-ध॒न॒जि-द॒श्व॒जि॒द् यः ।
 इ॒म॒न्नो य॑ज्ञं वि॒ह॒वे जु॒ष॒स्वा॒स्य कु॒र्मो ह॒रि॒वो मे॒दि॒नं त्वा ॥ 33 (14)

1.21 मृगारः

TS 4.7.15.1 to TS 4.7.15.7 for para 34 to 40

अ॒ग्ने॒र् म॒न्वे प्र॑थ॒म॒स्य प्र॑चे॒त॒सो यं पा॑ञ्च॒जन्यं॑ ब॒हव॑ स्स॒मि॒न्धते॑ ।
 वि॒श्व॒स्यां वि॑शि॒ प्र॒वि॒वि॒शि॒वाꣳस॑-मी॒महे॑ स नो॒ मु॒ञ्च॒त्वꣳह॑सः ।
 य॒स्ये॒दं प्रा॑ण॒न्नि॒मि॒षद् य॒दे॒ज॒ति य॒स्य जा॑तं ज॒न॒मा॒नं च॑ के॒वलं ।
 स्तौ॒म्य॒ग्निं ना॑थि॒तो जो॑ह॒वी॒मि स॑ नो॒ मु॒ञ्च॒त्वꣳह॑सः ।
 इ॒न्द्र॒स्य म॒न्ये प्र॑थ॒म॒स्य प्र॑चे॒त॒सो वृ॒त्र॒घ्नः स्तो॒मा उप॑ मा-मु॒पा॒गुः ।
 यो दा॑शु॒षः सु॒कृ॒तो ह॒वमु॑प॒ गन्ता॑ स नो॒ मु॒ञ्च॒त्वꣳह॑सः ॥ 34

य॒ स्संग्रामं॑ न॒यति॑ सं॒ व॒शी यु॒धे यः पु॒ष्टानि॑ स॒ञ्सृ॒जति॑ त्र॒याणि॑ ।
 स्तौ॒मीन्द्रं॑ ना॒थितो॑ जो॒हवी॑मि स नो मुञ्च॒त्व॒हसः॑ ।
 मन्वे॑ वां मि॒त्रावरु॑णा तस्य॑ वि॒त्त॒ सत्यौ॑जसा दृ॒हणा॑ यं नु॒देथे॑ ।
 या॒ राजा॑न॒ सर॑थं या॒थ उ॒ग्रा ता॑ नो मुञ्च॒तमा॑गसः ।
 यो वा॒ रथ॑ ऋ॒जुर॑श्मिः स॒त्यध॑र्मा मि॒थुश्च॑रन्त-मु॒पया॑ति
 दू॒षय॑न् ॥ 35

स्तौ॒मि मि॒त्रावरु॑णा ना॒थितो॑ जो॒हवी॑मि तौ नो मुञ्च॒तमा॑गसः ।
 वा॒यो स्स॒वितु॑र् वि॒दथा॑नि मन्महे॑ या॒वात्म॑न्वद् बि॒भृतो॑ यौ
 च र॑क्षतः ।
 यौ वि॒श्वस्य॑ परि॒भू ब॑भूवतुस्तौ नो मुञ्च॒तमा॑गसः ।
 उप॑ श्रे॒ष्ठा न आ॑शिषो दे॒वयो॑र्ध॒र्मे अ॑स्थिरन् ।
 स्तौ॒मि वा॒यु स॒वितारं॑ ना॒थितो॑ जो॒हवी॑मि तौ नो मुञ्च॒तमा॑गसः ।
 र॒थीत॑मौ र॒थीना॑म॒ह्व ऊ॒तये॑ शु॒भंग॑मि॒ष्टौ सु॒यमे॑भि-र॒श्वैः ॥ 36

ययो॑र्वा दे॒वौ दे॒वेष्व॑नि॒शित॑मोज स्तौ नो मुञ्च॒तमा॑गसः ।
 यद॑यातं वँह॒तु सूर्या॑या-स्त्रि॒चक्रे॑ण स॒सद॑मिच्छ॒मानौ॑ ।
 स्तौ॒मि दे॒वाव॑श्चि॒नौ ना॒थितो॑ जो॒हवी॑मि तौ नो मुञ्च॒तमा॑गसः ।

म॒रुतां॑ म॒न्वे अ॒धि नो॑ ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वा॒चं वि॒श्वाम॑वन्तु॒ विश्वे॑ ।
 आ॒शून् हु॒वे सु॒यमा॑नू॒तये॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ।
 ति॒ग्ममा॑यु॒धं वि॒डित॑ सह॒स्वद् दि॒व्यं श॒र्द्धः पृ॑तनासु जि॒ष्णु ॥ 37

स्तौ॑मि दे॒वान् म॒रुतो॑ ना॒थितो॑ जो॒हवी॑मि ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ।
 दे॒वानां॑ म॒न्वे अ॒धि नो॑ ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वा॒चं वि॒श्वाम॑वन्तु॒ विश्वे॑ ।
 आ॒शून् हु॒वे सु॒यमा॑नू॒तये॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ।
 यदि॑दं मा॒ऽभि॒शोच॑ति पौ॒रुषे॑येण दै॒व्येन॑ ।
 स्तौ॑मि वि॒श्वान् दे॒वान् ना॒थितो॑ जो॒हवी॑मि ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ।
 अनु॑नो-ऽद्या॒नुम॑तिर॒न्विद॑नु म॒ते त्वं वै॒श्वान॑रो न ऊ॒त्या

पृ॒ष्ठो दि॒वि । 38

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.

This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

अनु॑ नोऽद्या॒नुम॑तिर् य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ म॒न्यतां॑ ।
 अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑हनो भ॒वतां॑ दा॒शुषे॑ म॒यः ।

अ॒न्वि॒दनु॒मते॒ त्वं॑ म॒न्यासै॑ शं च नः कृ॒धि ।

क्र॒त्वे द॒क्षाय॑ नो हि॒नु प्र ण॑ आ॒यू॒षि ता॑रिषः ॥ 38a

वै॒श्वान॒रो न॑ ऊ॒त्या ऽऽप्र॑यातु प॒राव॑तः ।

अ॒ग्नि॒रु॒क्थेन॑ वा॒हसा॑ ।

पृ॒ष्ठो दि॒वि पृ॒ष्ठो अ॒ग्निः पृ॒थि॒व्यां पृ॒ष्ठो वि॒श्वा ओ॒षधी॑रा वि॒वेश॑ ।

वै॒श्वान॒र स्स॑हसा पृ॒ष्ठो अ॒ग्नि स्स॑नो दि॒वा स रि॑षः पा॒तु न॑क्तं ॥ 38b

Expansion Ref . 38a - in TS 3.3.11.3 / 38b - in TS 1.5.11.1

ये अ॒प्र॒थेता॑-म॒मि॒तेभि॑-रो॒जोभि॑र्ये प्र॒ति॒ष्ठे अ॒भ॒वतां॑ व॒सूनां॑ ।

स्तौ॒मि द्या॒वापृ॑थि॒वी ना॒थि॒तो जो॑ह॒वीमि॒ ते नो॑ मु॒ञ्च॒तम॑ह॒सः ।

उ॒र्वी रो॑द॒सी व॒रि॒वः कृ॒णोतं॑ क्षे॒त्रस्य॑ प॒त्नी अ॒धि नो॑ ब्रू॒यातं॑ ।

स्तौ॒मि द्या॒वापृ॑थि॒वी ना॒थि॒तो जो॑ह॒वीमि॒ ते नो॑ मु॒ञ्च॒तम॑ह॒सः ।

य॒त्ते व॒यं पु॒रुष॑त्रा य॒वि॒ष्ठावि॒द्वा॒स श्र॑कृ॒मा क॒च्च॒नाऽऽगः॑ ॥ 39

कृ॒धी स्व॑स्मा॒ अदि॑तेर॒नागा॑ व्येना॒सि शि॑श्रथो वि॒ष्वग॑ग्ने ।

य॒था ह॒ तद् व॑स॒वो गौ॑र्यं चि॒त् प॒दि षि॒ता-म॑मु॒ञ्च॒ता य॑ज॒त्राः ।

ए॒वा त्व॑म॒स्मत् प्र॑ मु॒ञ्चा व्य॑हः प्रा॒तार्य॑ग्ने प्र॒तरा॑न्न आ॒युः ॥ 40 (15)

1.22 सर्पाहुती मन्त्राः**TS 5.5.10.1 to TS 5.5.10.3, for para 41**

समी॒ची॒ नामा॑सि प्रा॒ची॒ दि॒क्तस्या॑स्ते ऽग्नि॒रधि॑पति-रसि॒तो र॑क्षि॒ता
यश्चा॑धिपति॒र् यश्च॑ गो॒प्ता ता॑भ्यां नम॒स्तौ नो॑ मृडयतां ते यं द्वि॒ष्मो
यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जंभे॒ दधाम्यो॑-

-ज॒स्विनी॑ नामा॑सि दक्षि॒णा दि॒क्तस्या॑स्त इन्द्रो॑ऽधिपतिः पृ॒दाकुः॑ ,

प्रा॒ची॒ नामा॑सि प्र॒तीची॑ दि॒क्तस्या॑स्ते सोमो॑ऽधिपति॒स्स्वजो॑ ,
ऽव॒स्थावा॑ नामा॑स्युदी॒ची दि॒क्तस्या॑स्ते वरु॒णोऽधि॑पति-स्ति॒रश्च॑राजि,
-र॒धिप॑त्नी नामा॑सि बृ॒हती॑ दि॒क्तस्या॑स्ते बृ॒हस्प॑ति-रधि॒पति॑ इ॒श्वत्रो॑,
व॒शिनी॑ नामा॑सीयं दि॒क्तस्या॑स्ते यमो॑ऽधिपतिः क॒ल्माष॑ग्रीवो,

रक्षि॒ता यश्चा॑धिपति॒र् यश्च॑ गो॒प्ता ता॑भ्यां नम॒स्तौ नो॑ मृडयतां
ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जंभे॒ दधामि॑ ॥ 41 (16)

1.23 सर्पाहुती मन्त्राः (अनुषङ्गः)

समी॒ची॒ नामा॑सि प्रा॒ची॒ दि॒क्तस्या॑स्ते ऽग्नि॒रधि॑पति॒ रसि॒तो
रक्षि॒ता यश्चा॑धिपति॒र् यश्च॑ गो॒प्ता ता॑भ्यां नम॒स्तौ नो॑ मृडयतां
ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वाँ॑ जंभे॒ दधा

म्योज॒स्विनी॒ नामा॑सि दक्षि॒णा दि॒क्तस्या॑स्त इन्द्रोऽधि॒पतिः॑ पृ॒दाकू॑
 रक्षि॒ता यश्चाधि॑पतिर् यश्च गो॒प्ता ताभ्यां॑ नमस्तौ नो मृ॒डयतां॑
 ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि तं वाँ जंभे॑ दधामि

प्रा॒ची नामा॑सि प्र॒तीची॒ दि॒क्तस्या॑स्ते सोमोऽधि॒पति॑ स्स्वजो
 रक्षि॒ता यश्चाधि॑पतिर् यश्च गो॒प्ता ताभ्यां॑ नमस्तौ नो मृ॒डयतां॑
 ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि तं वाँ जंभे॑ दधा

म्यव॒स्थावा॒ नामा॑स्युदी॒ची दि॒क्तस्या॑स्ते वरु॒णोऽधि॑पति-स्तिरश्च
 राजी रक्षि॒ता यश्चाधि॑पतिर् यश्च गो॒प्ता ताभ्यां॑ नमस्तौ नो मृ॒डयतां॑
 ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि तं वाँ जंभे॑ दधा

म्यधि॑प॒त्नी नामा॑सि बृ॒हती दि॒क्तस्या॑स्ते बृ॒हस्पति॑-रधि॒पतिः॑
 श्वित्रो रक्षि॒ता यश्चाधि॑पतिर् यश्च गो॒प्ता ताभ्यां॑ नमस्तौ नो मृ॒डयतां॑
 ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि तं वाँ जंभे॑ दधामि

वशि॒नी नामा॑सीयं दि॒क्तस्या॑स्ते यमोऽधि॒पतिः॑ कल्माष॒ग्रीवो॑
 रक्षि॒ता यश्चाधि॑पतिर् यश्च गो॒प्ता ताभ्यां॑ नमस्तौ नो मृ॒डयतां॑
 ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि तं वाँ जंभे॑ दधामि ॥ 41A (16A)

1.24 गन्धर्वाहुतीः**TS 5.5.10.4 to TS 5.5.10.5, for para 42**

हे॒तयो॒ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒वः पु॒रो गृ॒हा अ॒ग्निर्व॒ इष॑व॒ स्सल॑लिलो,
 नि॒लि॒पा नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒वो दक्षि॑णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व॒ इष॑व॒ स्सग॑रो,
 वज्रि॑णो॒ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒वः प॒श्चाद् गृ॒हा स्स्व॑प्नो॒ व इष॑वो ग॒ह्वरो॑,
 ऽव॒स्थावा॑नो॒ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒व उत्त॑राद् गृ॒हा आपो॑ व॒ इष॑व॒ स्समु॑द्रो-
 ऽधि॑पतयो॒ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒व उ॒परि॑ गृ॒हा व॒र्षं ँ॒व इष॑वो॒ ऽव॑स्वान्,
 क्र॒व्या नाम॑ स्थ॒ पार्थि॑वा-स्तेषां॑ ँ॒व इ॒ह गृ॒हा अ॒न्नं ँ॒व इष॑वो नि॒मिषो॑,
 वा॒तना॑मं ते॒भ्यो वो॒ नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि
 तं ँ॒वो ज॑म्भे दधामि ॥ 42 (17)

1.25 गन्धर्वाहुतीः (अनुषङ्गः)

हे॒तयो॒ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒वः पु॒रो गृ॒हा अ॒ग्निर्व॒ इष॑व॒ स्सल॑लिलो
 वा॒तना॑मं ते॒भ्यो वो॒ नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त ते यं द्वि॒ष्मो
 यश्च॑ नो द्वेष्टि तं ँ॒वो ज॑म्भे दधामि

निलि॑न्पा॒ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ वो दक्षि॑णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व॒ इष॑वस्सगरो
 वा॒तना॑मं तेभ्यो॑ वो नम॒स्ते नो॑ मृडय॒त ते यं॑ द्वि॒ष्मो
 यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो ज॑भे द॒धामि॑

वज्रि॑णो नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ वः पश्चा॑द् गृ॒हा स्स्व॑प्नो व॒ इष॑वो
 ग॒ह्वरो॑ वा॒तना॑मं तेभ्यो॑ वो नम॒स्ते नो॑ मृडय॒त ते यं॑ द्वि॒ष्मो
 यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो ज॑भे द॒धा

म्य॑वस्था॒ वा नो॑ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ व उत्तरा॑द् गृ॒हा आपो॑ व॒ इष॑व
 स्समु॑द्रो वा॒तना॑मं तेभ्यो॑ वो नम॒स्ते नो॑ मृडय॒त ते
 यं॑ द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो ज॑भे द॒धा

म्य॑धिप॒तयो॑ नाम॑ स्थ॒ तेषां॑ ँ॒ व उप॑रि गृ॒हा वर्॑षं॒ व
 इष॑वोऽव॒स्वान् वा॒तना॑मं तेभ्यो॑ वो नम॒स्ते नो॑ मृडय॒त ते यं॑
 द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो ज॑भे द॒धामि॑

क्र॑व्या नाम॑ स्थ॒ पार्थि॑वा-स्तेषां॑ ँ॒ व इ॒ह गृ॒हा अ॒न्नं॑ व
 इष॑वो नि॒मिषो॑ वा॒तना॑मं तेभ्यो॑ वो नम॒स्ते नो॑ मृडय॒त ते
 यं॑ द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो ज॑भे द॒धामि॑ ॥ 42A (17A)

1.26 अज्यानि मन्त्राः**TS 5.7.2.3 to TS 5.7.2.5 , for para 43**

श॒तायु॑धाय॒ श॒तवी॑र्याय॒ श॒तो॒तये॑ ऽभि॒माति॑षाहे॑ ।
 श॒तं यो॑ न॒ श॒शर॑दो अ॒जी॒ता॒निन्द्रो॑ नेष॒दति॑ दुरि॒तानि॑ वि॒श्वा ।
 ये च॒त्वारः॑ प॒थयो॑ दे॒वया॑ना अ॒न्तरा॑ द्यावापृ॒थिवी॑ वि॒यन्ति॑ ।
 तेषां॑ यो अ॒ज्यानि॑-म॒जी॒ति-मा॒वहा॑त्तस्मै॒ नो दे॒वाः परि॑ द॒त्तेह॑ सर्वे॑ ।
 ग्री॒ष्मो हे॑म॒न्त उ॒त नो॑ व॒सन्त॑ श॒शर॑द् व॒र्षा स्सु॑वि॒तन्नो॑ अ॒स्तु ।
 तेषा॑-मृ॒तूना॑ ऽ श॒तश॑र॒दानां॑ नि॒वात॑ ए॒षाम॑भये॒ स्याम॑ ।
 इ॒दुव॑त्स॒राय॑ परि॒वत्स॑राय॒ सम॑व॒त्सरा॑य कृ॒णु॒ता बृ॑ह॒न्नमः॑ ।
 तेषां॑ व॒य ऽ सु॑म॒तौ य॒ज्ञिया॑नां ज्यो॒गजी॑ता अ॒हता॑ स्स्याम ।
 भ॒द्रान्नः॑ श्रेय॒ स्सम॑नैष्ट दे॒वा स्त्वया॑ ऽव॒सेन॑ स॒मशी॑महि॒ त्वा ।
 स नो॑ म॒योभूः॑ पि॒तो आ॑ वि॒शस्व॑ शं॒ तो॒काय॑ त॒नुवे॑ स्यो॒नः ॥ 43 (18)

TS 7.3.12.1, for para No. 44

भू॒तं भ॑व्यं भ॒विष्य॑द् व॒षट् थ्स्वा॑हा नम॒ ,
 ऋ॒ख् सा॒म-य॒जुर् व॒षट् थ्स्वा॑हा नमो॒ ,
 गा॒य॒त्री त्रि॑ष्ट॒ब् ज॒गती॑ व॒षट् थ्स्वा॑हा नमः॒ ,
 पृ॒थि॒व्यन्त॑रि॒क्षं द्यौर् व॒षट् थ्स्वा॑हा नमो॒ ,
 ऽग्नि॑र्वा॒यु-स्सू॒र्यो व॒षट् थ्स्वा॑हा नमः॒ ,

प्रा॒णो-व्या॒नो-ऽपानो॑ व॒षट् थ्स्वाहा॑ नमो,
 ऽन्नं॑ कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् व॒षट् थ्स्वाहा॑ नमः,
 पि॒ता पु॒त्रः पौ॒त्रो व॒षट् थ्स्वाहा॑ नमो,
 भूर्भुव॑स्सुव॒ व॒षट् थ्स्वाहा॑ नमः ॥ 44 (19)

1.27 अथर्वशीर्ष

TB 1.5.8.1 to TB 1.5.8.3, for para 45, 46, 47

इन्द्रो॑ दधी॒चो अस्त॑भिः । वृ॒त्राण्य॑प्रतिष्कुतः । जघान॑ नवती॒र्नव॑ ।
 इच्छ॑न्नश्चस्य॒ यच्छि॑रः । पर्व॑तेष्वप॒श्रितं॑ । तद्वि॑दच्छर्य॒णाव॑ति ।
 अत्रा॑ह गो॒रम॑न्वत । नाम॒ त्वष्टु॑-रपी॒च्यं ॥ इ॒त्था च॒न्द्रम॑सो गृ॒हे ।
 इन्द्र॑मिद् गा॒थिनो॑ बृ॒हत् ॥ 45

इन्द्र॑-मर्के॒भि-र॒र्किणः॑ । इन्द्रं॑ वा॒णीर॑नूषत । इन्द्र॑ इ॒द्धर्यो॑ स्सचा॑ ।
 संमि॑श्ल आ व॒चो यु॒जा ॥ इन्द्रो॑ वज्री॒ हिर॑ण्ययः ।
 इन्द्रो॑ दी॒र्घाय॑ चक्ष॒से । आ सूर्य॑ꣳ रो॒हय॑द् दि॒वि ।
 वि गो॒भि-र॒द्रि॒मैर॑यत् । इन्द्र॑ वा॒जेषु॑ नो अव ।
 सह॑स्रप्र॒धनेषु॑ च ॥ 46

उग्र॑ उ॒ग्राभि॑-रू॒तिभिः॑ । तमिन्द्रं॑ वा॒जया॑मसि ।
 महे॑ वृ॒त्राय॑ ह॒न्तवे॑ । स वृ॒षा वृ॒षभो॑ भुवत् ।

इन्द्र॑ स्स॒ दाम॑ने कृ॒तः । ओजि॑ष्ठ॒ स्सब॑ले हि॒तः ।
 द्यु॒म्नी॑ श्लो॒की स॒ सौम्यः॑ । गिरा॑ वज्रो॒ न संभृ॑तः ।
 सब॑लो॒ अन॑पच्युतः । वव॑क्षुरु॒ग्रो अस्तृ॑तः ॥ 47 (20)

1.28 प्रत्यंगिरसः

T.B.2.4.2.1 to T.B.2.4.2.4, for para No 48 to 50

चक्षु॑षो हे॒ते मन॑सो हे॒ते । वाचो॑ हे॒ते ब्र॑ह्म॒णो हे॒ते ।
 यो मा॑ऽघायु॒-रभि॑दासति । तम॑ग्ने मे॒न्याऽमे॑निं कृ॒णु ।
 यो मा॑ चक्षु॒षा यो मन॑सा । यो वा॒चा ब्र॑ह्म॒णाऽघा॑यु॒-रभि॑दासति ।
 तया॑ऽग्ने त्वं मे॒न्या । अमु॑ममे॒निं कृ॒णु ।
 यत् किञ्चा॑सौ मन॑सा यच्च॑ वा॒चा ।
 यज्ञै॑र् जुहोति॒ यजु॑षा ह॒विर्भिः॑ ॥ 48

तन् मृ॒त्युर्. निर्.॑ऋत्या॒ सम्वि॑दानः । पु॒रा दि॒ष्टादा॑हु॒ती-रस्य॑हन्तु ।
 यातु॑धाना॒ निर्.॑ऋतिरादु॒ रक्षः॑ । ते अ॒स्य घ्न॑न्त्वनृ॒तेन॑ सत्यं ।
 इन्द्रे॑षिता॒ आज्य॑मस्य मथ्नन्तु । मा तथ्॑ समृ॒द्धिं यद॑सौ करोति ।
 हन्मि॑ तेऽहं कृ॒तं ह॒विः । यो मे॑ घो॒र-मची॑कृतः ।
 अपाञ्चौ॑ त उ॒भौ बा॒हू । अप॑नह्याम्या॒स्यं ॥ 49

अप॒न॒ह्या॒मि ते॒ बा॒हू । अप॒न॒ह्या॒म्या॒स्यं । अ॒ग्नेर् दे॒वस्य॒ ब्र॒ह्म॒णा ।
 स॒र्वं ते॒ ऽव॒धिषं॑ कृ॒तं । पु॒राऽमु॒ष्य व॒षट्का॒रात् ।
 य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ न॒स्कृ॒धि । स्वि॒ष्ट-म॒स्माकं॑ भू॒यात् ।
 माऽस्मा॑न् प्रा॒प॒न्न॒रा॒तयः॑ । अ॒न्ति दू॒रे स॒तो अ॒ग्ने ।
 भ्रातृ॑व्यस्याभि॒दा॒सतः॑ । व॒षट्का॒रेण॒ वज्रे॑ण ।
 कृ॒त्याँ ह॒न्मि कृ॒ता॒म॒हं । यो मा॒ न॒क्तं दि॒वा सा॒यं ।
 प्रा॒तश्चा॒हो नि॒पी॒यति॑ । अ॒द्या तमि॑न्द्र॒ वज्रे॑ण ।
 भ्रातृ॑व्यं पा॒दया॑म॒सि ॥ 50 (21)

T.B.2.5.1.1 to T.B.2.5.1.3, for para 51 to 53

प्रा॒णो र॒क्षति॑ वि॒श्वमे॑जत् । इ॒र्यो भू॒त्वा बहु॑धा ब॒हूनि॑ ।
 स इ॒थ् स॒र्वं व्या॑न॒शे । यो दे॒वो दे॒वेषु॑ वि॒भूर॑न्तः ।
 आ॒वृ॒द्वा॒दात् क्षे॒त्रि॒य॒ध्व॒गद् वृ॒षा । तमि॑त् प्रा॒णं म॒न॒सोप॑शि॒क्षत॑ ।
 अ॒ग्रं दे॒वा॒ना-मि॒द॒म॒त्तु नो॑ ह॒विः । म॒न॒सश्चि॑त्ते॒दं ।
 भू॒तं भ॒व्यं च॑ गु॒प्यते॑ । तद्धि॑ दे॒वेष्व॑ग्रि॒यं ॥ 51

आ॒ न ए॒तु पु॒रश्च॑रं । स॒ह दे॒वै-रि॒मँ ह॒वं ।
 म॒नः श्रे॑य॒सि श्रे॑य॒सि । क॒र्मन् य॒ज्ञप॑तिं द॒धत् ।
 जु॒षतां॑ मे॒ वा॒गि॒दँ ह॒विः । वि॒राड् दे॒वी पु॒रोहि॑ता ।

हव्यवाडनपायिनी । यया रूपाणि बहुधा वदन्ति ।
पेशाँसि देवाः परमे जनित्रे । सा नो विराडनपस्फुरन्ती ॥ 52

वाग्देवी जुषतामिदँ हविः । चक्षुर् देवानां ज्योतिरमृते न्यक्तं ।
अस्य विज्ञानाय बहुधा निधीयते । तस्य सुम्न-मशीमहि ।
मा नो हासीद् विचक्षणं । आयुरिन्नः प्रतीर्यतां ।
अनन्धा-श्चक्षुषा वयं । जीवा ज्योति-रशीमहि ।
सुवर् ज्योति-रुतामृतं । श्रोत्रेण भद्रमुत शृण्वन्ति सत्यं ।
श्रोत्रेण वाचं बहुधोद्यमानां । श्रोत्रेण मोदश्च महश्च श्रूयते ।
श्रोत्रेण सर्वा दिश आशृणोमि । येन प्राच्या उत दक्षिणा ।
प्रतीच्यै दिशः शृण्वन्त्युत्तरात् । तदिच्छ्रोत्रं बहुधोद्यमानं ।
अरान्न नेमिः परि सर्वं बभूव ॥ 53 (22)

T.B.2.7.7.1 to T.B.2.7.7.7, for para 54 to 60

सिँहे व्याघ्र उत या पृदाकौ । त्विषि-रग्नौ ब्राह्मणे सूर्ये या ।
इन्द्रं या देवी सुभगा जजान । सा न आगन् वर्चसा सम्विदाना ।
या राजन्ये दुन्दुभावायतायां । अश्वस्य क्रंद्ये पुरुषस्य मायौ ।
इन्द्रं या देवी सुभगा जजान । सा न आगन् वर्चसा सम्विदाना ।
या हस्तिनि द्वीपिनि या हिरण्ये । त्विषि-रश्वेषु पुरुषेषु गोषु ॥ 54

इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॒दाना॑ ।
 रथे॑ अ॒क्षे॒षु वृ॒षभ॑स्य वा॒जे । वा॒ते पर्ज॑न्ये व॒रुण॑स्य शु॒ष्मे ।
 इन्द्रं॑ या॒ दे॒वी सु॒भगा॑ ज॒जान॑ । सा न॒ आ॒गन् वर्च॑सा स॒म्वि॒दाना॑ ।
 रा॒डसि॑ वि॒राड॑सि । स॒म्रा॒डसि॑ स्व॒राड॑सि ।
 इन्द्रा॑य त्वा तेज॑स्वते तेज॑स्वन्त॒ः श्री॑णामि ।
 इन्द्रा॑य त्वौज॑स्वत ओज॑स्वन्त॒ः श्री॑णामि ॥ 55

इन्द्रा॑य त्वा प॒यस्व॑ते प॒यस्व॑न्त॒ः श्री॑णामि ।
 इन्द्रा॑य त्वाऽऽयु॑ष्मत आयु॑ष्मन्त॒ः श्री॑णामि ।
 तेजो॑ऽसि । तत्ते॑ प्र॒यच्छा॑मि । तेज॑स्वदस्तु मे॒ मुखं॑ ।
 तेज॑स्वच्छि॒रो अस्तु॑ मे । तेज॑स्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् ।
 तेज॑सा संपि॑पृ॒ग्धि मा॑ । ओजो॑ऽसि । तत्ते॑ प्र॒यच्छा॑मि ॥ 56

ओज॑स्वदस्तु मे॒ मुखं॑ । ओज॑स्वच्छि॒रो अस्तु॑ मे ।
 ओज॑स्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् । ओज॑सा संपि॑पृ॒ग्धि मा॑ । पयो॑ऽसि ।
 तत्ते॑ प्र॒यच्छा॑मि । प॒यस्व॑दस्तु मे॒ मुखं॑ । प॒यस्व॑च्छि॒रो अस्तु॑ मे ।
 प॒यस्वान् वि॒श्वतः॑ प्र॒त्यङ् । प॒यसा॑ संपि॑पृ॒ग्धि मा॑ ॥ 57

आयु॑रसि॒ । त॒त्ते प्र॑यच्छामि॒ । आयु॑ष्मदस्तु॒ मे मुखं॑ ।
 आयु॑ष्मच्छि॒रो अस्तु॑ मे । आयु॑ष्मान् विश्व॑तः प्र॒त्यङ् ।
 आयु॑षा संपि॑पृग्धि मा । इ॒मम॑ग्न आयु॑षे वर्च॑से कृ॒धि ।
 प्रि॒यꣳ रे॒तो वरु॑ण सोम॒ राजन् । मा॒तेवा॑स्मा अदि॒ते शर्म॑ यच्छ ।
 विश्वे॑ दे॒वा ज॑रद॒ष्टिर् यथाऽ॑सत् ॥ 58

आयु॑रसि॒ विश्वा॑युरसि॒ । सर्वा॑युरसि॒ सर्व॑मायुरसि॒ ।
 यतो॑ वा॒तो मनो॑जवाः । यतः॑ क्ष॒रन्ति॑ सि॒न्धवः॑ ।
 तासां॑ त्वा सर्वा॑साꣳ रु॒चा । अ॒भिषि॑ञ्चामि वर्च॑सा ।
 स॒मु॒द्र इ॒वासि॑ ग॒ह्वना॑ । सोम॑ इ॒वास्य॑दा॒भ्यः ।
 अ॒ग्निरि॑व विश्व॑तः प्र॒त्यङ् । सूर्य॑ इ॒व ज्यो॑तिषा वि॒भूः ॥ 59

अ॒पां यो॑ द्र॒वणे॑ र॒सः । त-म॒ह-म॒स्मा आ॑मुष्याय॒णाय॑ ।
 तेज॑से ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॒ गृह्णामि॑ । अ॒पां यो॑ ऊ॒र्मो र॒सः ।
 त-म॒ह-म॒स्मा आ॑मुष्याय॒णाय॑ । ओज॑से वी॒र्या॑य॒ गृह्णामि॑ ।
 अ॒पां यो॑ म॒द्ध्यतो॑ र॒सः । त-म॒ह-म॒स्मा आ॑मुष्याय॒णाय॑ ।
 पु॒ष्ट्यै प्र॑ज॒नना॑य॒ गृह्णामि॑ । अ॒पां यो॑ य॒ज्ञियो॑ र॒सः ।
 त-म॒ह-म॒स्मा आ॑मुष्याय॒णाय॑ । आयु॑षे दी॒र्घायु॑त्वाय॒ गृह्णामि॑ ॥ 60 (23)

1.29 अन्न सूक्तं

T.B.2.8.8.1 to T.B.2.8.8.4, for para 61 to 63

अ॒हम॒स्मि प्र॒थम॒जा ऋ॒तस्य॑ । पूर्वं॑ दे॒वेभ्यो॑ अ॒मृत॑स्य नाभिः ।
 यो मा द॑दाति स इ॒ देव॑ मा वाः । अ॒ह-म॒न्न-म॒न्न-म॑दन्तमग्नि ।
 पूर्व॑-म॒ग्नेरपि॑ द॒हत्य॑न्नं । यत्तौ हाऽऽसा॑ते अ॒हमु॑त्तरेषु ।
 व्या॒त्तम॑स्य प॒शव॑ स्सु॒जंभं॑ । पश्य॑न्ति धी॒राः प्र॑चरन्ति पा॒काः ।
 जहा॑म्यन्यं न जहा॑म्यन्यं । अ॒हम॒न्नं व॑शमिच्चिरामि ॥ 61

स॒मा॒नम॑र्थं पर्ये॑मि भुं॒जत् । को मा॑मन्नं म॒नुष्यो॑ दयेत ।
 परा॑के अ॒न्नं नि॑हितं लो॒क ए॒तत् । वि॒श्वैर् दे॒वैः पि॒तृभि॑र् गु॒प्तम॑न्नं ।
 यद॒द्यते॑ लु॒प्यते॑ यत् परो॒प्यते॑ । श॒त॒त॒मी सा॑ त॒नूर्मे॑ बभूव ।
 म॒हा॒न्तौ च॒रू स॑कृद्दु॒ग्धेन॑ पप्रौ ।
 दि॒वञ्च॑ पृ॒श्निं पृ॒थि॒वीं च॑ सा॒कं ।
 तथ्सं॑पिबन्तो न मि॒नन्ति॑ वे॒धसः॑ ।
 नै॒तद् भू॒यो भ॑वति नो क॒नीयः॑ ॥ 62

अ॒न्नं प्रा॑णम॒न्न-म॑पा॒नमा॑हुः । अ॒न्नं मृ॒त्युं तमु॑ जी॒वातु॑माहुः ।
 अ॒न्नं ब्र॑ह्मा॒णो ज॒रसं॑ वदन्ति । अ॒न्नमा॑हुः प्र॒जन॑नं प्र॒जानां॑ ।
 मो॒घ-म॑न्नं वि॒न्दते॑ अप्र॒चेताः॑ । स॒त्यं ब्र॑वीमि व॒ध इ॒त्थस॑ तस्य ।

नार्य॒मणं॒ पु॒ष्यति॒ नो सखा॑यं । के॒वला॑घो भवति के॒वला॑दी ।

अ॒हं मे॒घ स्त॒नय॑न् व॒र्ष॒न्नस्मि॑ । मा-म॒दन्त्य॑-ह-म॒द्म्य॑-न्यान् ॥

अ॒हं सद॑मृतो भवामि । म॒दादि॑त्या अधि॒ सर्वे॑ तपन्ति । 63

1.30 वा॒ख् सू॒क्तं

T.B.2.8.8.4 for Para 64

दे॒वीं वा॒चम॑जनयन्त॒ यद् वा॒ग्वद॑न्ति । 64

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.

This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

दे॒वीं वा॒चम॑जनयन्त॒ दे॒वाः । तां वि॒श्वरू॑पाः प॒शवो॑ वदन्ति ।

सा नो म॒न्द्रेष॑ मूर्जं दु॒हाना॑ । धे॒नुर्वा॑गस्मानुप सु॒ष्टुतै॑तु । 64a

यद् वा॒ग्वद॑न्त्य वि॒चेत॑नानि । रा॒ष्ट्री दे॒वानां॑ निष॒साद॑ म॒न्द्रा ।

चत॑स्र ऊ॒र्जं दु॒दुहे॑ पया॒ंसि ।

क्व स्वि॒दस्याः॑ पर॒मं ज॑गाम ॥ 64b

The expansion 64a appearing in TB.2.4.6.10

The expansion 64b appearing in TB.2.4.6.11

TB 2.8.8.4 to TB 2.8.8.5 for Para 65,66

अ॒नन्ता॑-म॒न्ताद॑धि॒ निर्मि॑तां म॒हीं । यस्यां॑ दे॒वा अ॑द॒धुर् भो॑ज॒नानि॑ ।
 ए॒काक्ष॑रां द्वि॒पदा॑ ऽ षट्प॒दाञ्च॑ । वाचं॑ दे॒वा उप॑जीवन्ति वि॒श्वे ।
 वाचं॑ दे॒वा उप॑जीवन्ति वि॒श्वे । वाचं॑ गन्ध॒र्वाः प॑श॒वो म॑नु॒ष्याः ।
 वा॒चीमा॑ वि॒श्वा भु॑व॒नान्य॑र्पिता । सा नो॑ ह॒वं जु॑षता-मिन्द्र॒पत्नी॑ ।
 वा॒गक्ष॑रं प्रथ॒मजा॑ ऋ॒तस्य॑ । वेदा॑नां मा॒ता-ऽमृ॑तस्य नाभिः ॥ 65

सा नो॑ जुषा॒णोप॑यज्ञ-मा॒गात् । अ॒वन्ती॑ दे॒वी सु॒हवा॑ मे अस्तु ।
 या॒मृष॑यो मन्त्र॒कृ॒तो म॑नी॒षिणः॑ । अ॒न्वैच्छ॑न् दे॒वा-स्त॑पसा श्रमे॒ण ।
 तां दे॒वीं वा॒च ऽ ह॑विषा य॒जाम॑हे । सा नो॑ दधातु सु॒कृत॑स्य लो॒के ।
 च॒त्वारि॑ वाक् परि॒मिता॑ प॒दानि॑ । तानि॑ वि॒दुर् ब्रा॑ह्म॒णा ये म॑नी॒षिणः॑ ।
 गुहा॑ त्रीणि निहि॒ता ने॑ङ्ग॒यन्ति॑ । तुरी॑यं वा॒चो म॑नु॒ष्या व॑दन्ति ॥ 66

1.31 श्रद्धा सूक्तं**TB 2.8.8.5 to TB 2.8.8.8 for Para 67,68, 69a**

श्रद्ध॑याऽग्नि॒ स्समि॑द्ध्यते । श्रद्ध॑या वि॒न्दते॑ ह॒विः ।
 श्रद्धां॑ भ॒गस्य॑ मूर्द॒धनि॑ । वच॑सा ऽऽवे॒दयाम॑सि ।
 प्रि॒य ऽ श्रद्धे॑ द॒दतः॑ । प्रि॒य ऽ श्रद्धे॑ दि॒दास॑तः ।

प्रि॒यं भो॒जेषु॑ यज्व॒सु । इ॒दं म॒ उदि॑तं कृ॒धि ।
यथा॑ दे॒वा असु॑रेषु । श्र॒द्धा॒मु॒ग्रेषु॑ चक्रि॒रे ॥ 67

ए॒वं भो॒जेषु॑ यज्व॒सु । अ॒स्माक॑-मु॒दि॒तं कृ॒धि ।
श्र॒द्धां दे॒वा यज॑मानाः । वा॒यु॒गो॒पा उपा॑सते ।
श्र॒द्धां हृ॒दय्य॑या-ऽऽकू॒त्या । श्र॒द्धया॑ हूयते ह॒विः ।
श्र॒द्धां प्रा॒तर् ह॒वाम॑हे । श्र॒द्धां म॒द्ध्य॑न्दि॒नं परि॑ ।
श्र॒द्धां सूर्य॑स्य नि॒मृचि॑ । श्र॒द्धे श्र॒द्धा॒पये॑ह मा ॥ 68

श्र॒द्धा दे॒वान॑धि॒वस्ते॑ । श्र॒द्धा वि॒श्वमि॑दं जगत् ।
श्र॒द्धां का॒मस्य॑ मा॒तरं॑ । ह॒विषा॑ वर्द्ध॒याम॑सि । 69a

1.32 ब्रह्म सूक्तं

TB 2.8.8.10 to TB 2.8.8.11 for Para 69b to 71

ब्र॒ह्म ज॒ज्ञानं॑ प्रथ॒मं पु॒रस्ता॑त् । वि सी॒मत॑ स्सु॒रुचो॑ वे॒न आ॑वः ।
स बु॒द्धि॒नया॑ उप॒मा अ॒स्य वि॒ष्ठाः । स॒तश्च॑ यो॒नि-म॑स॒तश्च॑ वि॒वः ॥
पि॒ता वि॒राजा॑मृष॒भो रयी॑णां । अ॒न्तरि॑क्षं वि॒श्वरू॑प आ॒वि॒वेश॑ ॥ 69b

तम॑र्कै॒रभ्य॑र्च॒न्ति व॒थ्सं॑ । ब्र॒ह्म स॒न्तं ब्र॒ह्मणा॑ वर्द्ध॒यन्तः॑ ॥
ब्र॒ह्म दे॒वान॑ज॒नय॑त् । ब्र॒ह्म वि॒श्वमि॑दं जगत् ॥
ब्र॒ह्मणः॑ क्ष॒त्रं निर्मि॑तं । ब्र॒ह्म ब्रा॒ह्मण॑ आ॒त्मना॑ ॥

अन्तरस्मिन्निमे लोकाः । अन्त विश्वमिदं जगत् ।

ब्रह्मैव भूतानां ज्येष्ठं । तेन कोऽर्हति स्पृष्टुं ॥ 70

ब्रह्मं देवा-स्त्रयस्त्रिंशत् । ब्रह्मन्निन्द्र प्रजापती ।

ब्रह्मन् ह विश्वा भूतानि । नावीवान्त स्समाहिता ॥

चतस्र आशाः प्रचरन्त्वग्नयः । इमन्नो यज्ञन्नयतु प्रजानन् ।

घृतं पिबन्नजरं सुवीरं । ब्रह्म समिद् भवत्याहुतीनां ॥ 71

1.33 गो सूक्तं

TB 2.8.8.11 to TB 2.8.8.11 for Para 72

आ गावो अगमन्नुत भद्र-मक्रन् । सीदन्तु गोष्ठे रणयन्त्वस्मे ॥

प्रजावतीः पुरुरूपा इह स्युः । इन्द्राय पूर्वी रुषसो दुहानाः ।

इन्द्रो यज्वने पृणते च शिक्षति । उपेद्ददाति न स्वं मुषायति ।

भूयोभूयो रयिमिदस्य वर्द्धयन् । अभिन्ने खिल्ले निदधाति देवयुं ।

न ता नशन्ति न ता अर्वा ॥ 72

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above.

This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

न ता न॑श॒न्ति न द॑भाति तस्करः ।
 नैना॑ अमि॒त्रो व्य॑थिरादध॑र्षति ।
 देवा॑श्च याभि॒र् यज॑ते ददाति च ।
 ज्यो॒गिताभि॑ स्सच॒ते गो॑पति स्सह ॥ 72a

न ता अ॒र्वा रेणु॑ककाटो अश्नु॑ते ।
 न स॑स्कृ॒तत्र-मु॑पयन्ति ता अ॒भि ।
 उ॒रुगा॒यम॒भयं॑ तस्य ता अनु ।
 गा॒वो म॒र्त्यस्य॑ विच॑रन्ति यज्व॑नः । 72b

Both 72a and 72b appearing in T.B.2.4.6.9

TB 2.8.8.12 for Para 73 to 74

गा॒वो भ॒गो गा॒व इन्द्रो॑ मे अ॒च्छात् । गा॒व स्सो॑मस्य प्रथ॒मस्य॑ भक्षः ।
 इ॒मा या गा॒व स्स ज॑नास इन्द्रः । इ॒च्छामी-बृ॒दा म॑नसा चिदिन्द्रं॑ ।
 यू॒यं गा॒वो मे॑दयथा कृ॒शज्जि॑त् ।
 अ॒श्ली॒लं चि॑त् कृणु॒था सु॑प्रतीकं ॥ 73

भ॒द्रं गृ॑हं कृणु॒थ भ॒द्रवा॑चः । बृ॒हद् वो व॑य उच्यते स॒भासु॑ ।
 प्र॒जाव॑ती स्सू॒यव॑सꣳ रि॒शन्तीः॑ । शु॒द्धा अप॑ स्सुप्रपा॒णे पि॑बन्तीः ।
 मा व॑ स्तेन ई॒शत॑ मा ऽघ॒शꣳसः॑ । परि॑ वो हे॒ती रु॒द्रस्य॑ वृ॒ज्यात् ।

उ॒पे॒द-मु॒प॒प॒र्च॒नं । आ॒सु गो॒षू॒प॒पृ॒च्य॒तां ।

उ॒प॒र्ष॒भ॒स्य रे॒त॒सि । उ॒पे॒न्द्र त॒व वी॒र्ये ॥ 74 (24)

1.34 सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं

TB 2.8.9.1 for Para 75 to 77

ता सूर्या॑चन्द्र॑मसा॑ वि॒श्वभृ॑त्त॒मा म॒हत् । ते॒जो व॒सु॒मद्-रा॒ज॒तो दि॒वि ।

सा॒मा॒त्मा॒ना च॒र॒त स्साम॑चा॒रि॒णा । य॒यौ॒र्व्र॒तं न॒ म॒मे जा॒तु दे॒व॒योः ।

उ॒भा॒व॒न्तौ प॒रि॒या॒त अ॒म्य॒ा । दि॒वो न॒ र॒श्मी॑ स्त॒नु॒तो व्य॑र्ण॒वे ।

उ॒भा भु॑व॒न्ती भु॑व॒ना क॒वि॒क्र॒तू । सू॒र्या न॒ च॒न्द्रा च॒र॒तो ह॒ता॒म॒ती ।

प॒ती द्यु॒मद् वि॒श्व॒वि॒दा उ॒भा दि॒वः ।

सू॒र्या उ॒भा च॒न्द्र॒म॒सा वि॒च॒क्ष॒णा ॥ 75

वि॒श्व॒वा॒रा व॒रि॒वो॒भा व॑रे॒ण्या । ता नो॑ऽव॒तं म॒ति॒म॒न्ता म॑हि॒व्र॒ता ।

वि॒श्व॒व॒प॒री प्र॒त॒र॒णा त॒र॒न्ता । सु॒व॒र्वि॒दा दृ॒श॒ये भू॒रि॒र॒श्मी ।

सू॒र्या हि च॒न्द्रा व॒सु त्वे॒ष द॑र्॒श॒ता ।

म॒न॒स्वि॒नो॒भा ऽनु॑च॒र॒तो॒नु सं दि॒वं ।

अ॒स्य श्र॒वो न॑द्य॒ स्स॒प्त बि॑भ्र॒ति ।

द्या॒वा॒क्षा॒मा पृ॒थि॒वी द॑र्॒श॒तं व॑पुः ।

अ॒स्मे सूर्या॑चन्द्र॒मसा॑-ऽभि॒चक्षे॑ ।

श्रद्धे॑ क॒मिन्द्र॑ च॒रतो॑ वि॒चर्तु॑रं ॥ 76

पूर्वा॑परं च॒रतो॑ मा॒ययै॑तौ । शि॒शू क्री॑डन्तौ प॒रिया॑तो अ॒ध्वरं॑ ।

वि॒श्वान्य॑न्यो भु॒वना॑ऽभि॒चष्टे॑ । ऋ॒तून॑न्यो वि॒दध॑ज्जायते पुनः॑ ।

हिर॑ण्यवर्णाः शु॒चयः॑ पा॒वका॑ या॒सां राजा॑ ।

या॒सां दे॒वा इ॒शवे॑न मा चक्षु॑षा पश्य॑त ।

आपो॑ भ॒द्रा आ॒दित्य॑श्यामि । 77

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.
This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para and so on. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

हिर॑ण्यवर्णाः शु॒चयः॑ पा॒वका॑ या॒सु जा॒तः क॒श्यपो॑ या॒स्विन्द्रः॑ ।
अ॒ग्नियाँ॑ गर्भं॑ दधि॒रे वि॒रूपा॑स्ता न आ॒पश्श॑स्यो॒ना भ॑वन्तु ॥
या॒सां राजा॑ वरु॒णो या॒ति म॒ध्ये स॒त्यानृ॑ते अ॒वप॑श्यन् ज॒नानां॑ ।
मधु॑श्चु॒त इ॒शुचयो॑ याः पा॒वका॑स्ता न आ॒पश्श॑स्यो॒ना भ॑वन्तु ॥ 77a

या॑सां दे॒वा दि॒वि कृ॒ण्वन्ति॑ भ॒क्ष॒य्या अ॒न्तरि॑क्षे बहु॒धा भव॑न्ति ।
 याः पृ॒थि॒वीं पय॑सो॒न्दन्ति॑ शु॒क्रास्ता॑ न आ॒प॒श्श॑ꣳ स्यो॒ना भव॑न्तु ॥

शि॒वेन॑ मा चक्षु॑षा पश्य॒ताप॑ शि॒श॒वया॑ त॒नुवो॑प स्पृ॒शत॑ त्वचं॑ मे ।
 सर्वा॑ꣳ अ॒ग्नीꣳ र॒प्सुष॑दो हु॒वे वो म॑यि व॒र्चो
 ब॒लमो॑जो नि ध॒त्त ॥ 77b

आपो॑ भ॒द्रा घृ॒तमि॑दाप॒ आसु॑ र॒ग्नीषो॑ मौ बिभ्र॒त्याप॑ इ॒त्ताः ।
 ती॒व्रो र॒सो म॑धु॒प्र॒चा-म॑र॒ङ्गम॑ आ॒मा प्रा॑णेन॒ सह॑वर्च॒ साग॑न् ।

आदि॑त्य॒श्याम्यु॑त वा शृ॒णोम्या॑ मा घो॒षो ग॑च्छति वाङ्म॑ आ॒सां ।
 मन्ये॑ भे॒जानो॑ अ॒मृत॑स्य॒ तर्हि॑ हि॒र॒ण्यव॑र्णा अ॒तृपं॑ य॒दा वः॑ । 77c

Expansion 77a appearing in TS 5.6.1.1

Expansion 77b appearing in TS 5.6.1.2

Expansion 77c appearing in TS.5.6.1.4

1.35 नासदासीय सूक्तं**TB 2.8.9.3 to TB 2.8.9.7 for Para 78 to 81**

ना॒सदा॒सी॒न्नो॒ सदा॒सीत् त॒दानीं॑ । ना॒सीद्-र॒जो नो॒ व्यो॒मा प॒रो यत् ।
 कि॒-मा॒वरी॒वः कु॒ह क॒स्य श॒र्मन् ।
 अ॒भः कि॒मासी॒द्-ग॒हनं॑ ग॒भीरं॑ ॥ 78

न मृ॒त्यु-र॒मृतं॑ तर्हि॒ न । रा॒त्रिया॑ अ॒ह आ॒सीत् प्र॒केतः॑ ।
 आ॒नी॒दवा॒तः स्व॒धया॑ तदे॒कं । तस्मा॑द्भ्या॒न्यन् न॒ परः॑ किं च ना॒स ।
 तम॑ आ॒सीत् तम॒सा गू॒ढम॒ग्रे प्र॒केतं॑ । स॒लिल॑ सर्व॒ मा इ॒दं ।
 तु॒च्छे ना॒भ्वपि॑हितं॒ यदा॒सीत् । तम॒सः तन्म॒हिना॑ जा॒यतै॒कं ।
 का॒मस्त॒दग्रे॑ स॒मव॑र्त॒ताधि॑ । म॒नसो॑ रे॒तः प्र॒थमं॑ यदा॒सीत् ॥ 79

स॒ तो ब॒न्धुम॑स॒ति नि॒रवि॑न्दन् । ह॒दि प्र॒ती॒ष्या क॒वयो॑ म॒नीषा॑ ।
 ति॒रश्ची॒नो वि॒ततो॑ र॒श्मि-रे॑षां ।
 अ॒धः स्वि॑दासी(३) दु॒परि॑ स्वि॒दासी(३)त् ।
 रे॒तो॒धा आ॒सन् म॒हिमा॑न आ॒सन् ।
 स्व॒धा अ॒वस्ता॑त् प्र॒यतिः॑ प॒रस्ता॑त् ।
 को॒ अ॒द्वा वे॒द क इ॒ह प्र वो॑चत् ।
 कु॒त आ॒जा॒ता कु॒त इ॒यं वि॑सृष्टिः ।

अ॒र्वाग् दे॒वा अ॒स्य॑ वि॒सर्ज॑नाय ।

अ॒था को वे॒द यत॑ आ॒ब॒भूव॑ ॥ 80

इ॒यं वि॒सृष्टि॑र् यत॑ आ॒ब॒भूव॑ । यदि॑ वा द॒धे यदि॑ वा न ।

यो अ॒स्याद्ध्यक्षः॑ प॒रमे॑ व्यो॒मन् । सो अ॒ङ्ग वे॒द यदि॑ वा न वे॒द ।

किञ्च॑ स्विद्-वनं॑ क उ स वृक्ष॑ आसीत् ।

यतो॑ द्यावापृथि॒वी नि॒ष्टत॑क्षुः । मनी॑षिणो॒ मनसा॑ पृ॒च्छते॑दु तत् ।

यद॒ध्यति॑ष्ठद् भुव॒नानि॑ धारयन् । ब्रह्म॑ वनं॑ ब्रह्म॑ स वृक्ष॑ आसीत् ।

यतो॑ द्यावापृथि॒वी नि॒ष्टत॑क्षुः ॥ मनी॑षिणो॒ मनसा॑ वि॒ब्रवी॑मि वः ।

ब्रह्मा॑ध्यति॑ष्ठद् भुव॒नानि॑ धारयन् । 81

1.36 भाग्य सूक्तं

TB 2.8.9.7 to TB 2.8.9.9 for Para 82 to 84

प्रा॒तर॒ग्निं प्रा॒तरि॒न्द्रञ् ह॒वामहे॑ । प्रा॒तर् मि॒त्राव॑रुणा प्रा॒तर॒श्विना॑ ॥

प्रा॒तर् भ॒गं पू॒षणं॑ ब्रह्म॑णस्पतिं॑ । प्रा॒तस्सोम॑मु॒त रु॒द्रञ् हु॒वेम॑ ॥

प्रा॒तर्जितं॑ भ॒गमु॒ग्रञ् हु॒वेम॑ । व॒यं पु॒त्रम॑दि॒तेर्यो वि॒धर्ता॑ ।

आ॒द्ध्रश्चि॒द्वं म॒न्यमा॑न-स्तु॒रश्चित् । रा॒जा चि॒द्वं भ॒गं भ॒क्षीत्या॑ह ॥ 82

भ॒ग॒ प्र॒णे॒त॒र् भ॒ग॒ स॒त्य॒रा॒धः॑ । भ॒गे॒मां॑ धि॒य॒मु॒द॒व द॒द॒न्नः॑ ।
 भ॒ग॒ प्र॒ णो॑ ज॒न॒य गो॒भि॒र॒श्वैः॑ ॥ भ॒ग॒ प्र॒ नृ॒भि॒र् नृ॒व॒न्त॑ स्स्याम ॥
 उ॒ते॒दा॒नीं॑ भ॒ग॒व॒न्त॑ स्स्याम । उ॒त प्र॒पि॒त्व उ॒त म॒द्ध्ये॑ अ॒ह्नां॑ ।
 उ॒तो॒दि॒ता म॒घ॒व॒न्थ् सूर्य॑स्य । व॒यं दे॒वा॒नां॑ सु॒म॒तौ स्या॑म ॥
 भ॒ग॒ ए॒व भ॒ग॒वां॑ अ॒स्तु दे॒वाः । ते॒न व॒यं भ॒ग॒व॒न्त॑ स्स्याम । 83

त॒न्त्वा॑ भ॒ग॒ सर्व॑ इ॒ज्जो॑ह॒वीमि॑ । स नो॑ भ॒ग॒ पु॒र॒ण॒ता भ॒वे॒ह ॥
 स॒म॒द॒ध्व॒रा॒योष॑सो न॒म॒न्त॑ । द॒धि॒क्रा॒व॒व शु॒च॒ये प॒दा॒य॑ ।
 अ॒र्वा॒ची॒नं व॑सु॒वि॒दं भ॒ग॒न्नः॑ । र॒थ॒मि॒वा॒श्वा वा॒जिन॑ आ व॒ह॒न्तु ॥
 अ॒श्वा॒व॒तीर् गो॒म॒तीर् न॑ उ॒षा॑सः । वी॒र॒व॒ती स्स॒द॒मु॒च्छ॒न्तु भ॒द्राः॑ ।
 घृ॒तं दु॒हा॒ना वि॒श्व॒तः प्र॒पी॒नाः॑ ।
 यू॒यं पा॑त स्व॒स्ति॒भि॒ स्स॒दा नः॑ ॥ 84 (25)

1.37 नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं)

T.B.3.1.1.1 to T.B.3.1.3.3, for para 85 to 112

1.नक्षत्रं – कृत्तिका

देवता – अग्निः

अ॒ग्नि॒र्नः॑ पा॒तु कृ॑त्ति॒काः । नक्ष॑त्रं दे॒वमिन्द्रि॑यं । इ॒दमा॑सां वि॒चक्ष॑णं ।
 ह॒वि॒रासं॑ जु॒होत॑न । यस्य॑ भा॒न्ति रश्म॑यो यस्य॑ के॒तवः॑ ।
 यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सर्वा॑ । स कृ॑त्ति॒काभि॒रभि॒ सम्॑व॒सानः॑ ।
 अ॒ग्नि॒र्नो दे॒व स्सु॑वि॒ते द॑धातु ॥ 1

2. नक्षत्रं – रोहिणी

देवता – प्रजापतिः

प्र॒जाप॑ते रोहि॒णी वे॑तु पत्नी॑ । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती चि॒त्रभा॑नुः । 85
 सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒वि॒ते द॑धातु । यथा॑ जी॒र्वेम॑ श॒रद॑ स्स॒वीराः॑ ।
 रोहि॒णी दे॒व्युद॑गात् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा रू॒पाणि॑ प्र॒तिमो॑द॒माना॑ ।
 प्र॒जाप॑ति॒ ह॒विषा॑ वर्द्धय॑न्ती । प्रि॒या दे॒वाना॑-मु॒पया॑तु य॒ज्ञं ॥ 2

3.नक्षत्रं – मृगशीर्षः

देवता – सोमः

सोमो॑ रा॒जा मृ॑गशी॒र्षेण॑ आ॒गन् । शि॒वं नक्ष॑त्रं प्रि॒यम॑स्य॒ धाम॑ ।
 आ॒प्याय॑मानो बहु॒धा जने॑षु । रे॒तः प्र॒जां य॑ज॒माने॑ द॒धातु॑ । 86
 य॒त्ते नक्ष॑त्रं मृ॑गशी॒र्षम॑स्ति । प्रि॒यं रा॒जन् प्रि॒यत॑मं प्रि॒याणां॑ ।
 तस्मै॑ ते सोम॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । श॒न्न ए॒धि द्वि॒पदे॑ श॒ंचतु॑ष्पदे ॥ 3

4. नक्षत्रं – आर्द्रादेवता – रुद्रः

आ॒र्द्रा॒या रु॒द्रः प्र॒थ॒मा॒न ए॒ति । श्रे॒ष्ठो दे॒वा॒नां प॒तिर॒घ्निय॑ानां ॥
 नक्ष॑त्रमस्य ह॒विषा॑ वि॒धेम । मा नः॑ प्र॒जाꣳ री॒रिष॑न् मोत वी॒रान् ।
 हे॒ती रु॒द्रस्य॑ परि॒ णो वृ॑णक्तु । आ॒र्द्रा नक्ष॑त्रं जुष॒ताꣳ ह॒विर्नः॑ । 87
 प्र॒मुञ्च॑मानौ दु॒रिता॒नि वि॒श्वा । अ॒पा॒घश॑ꣳस-॒नुद॑तामरातिं ॥ 4

5. नक्षत्रं – पुनर्वसुदेवता – अदितिः

पु॒न॒र्नो दे॒व्यदि॑तिः स्पृ॒णोतु॑ । पु॒न॒र्वसू॑ नः पु॒न॒रेतां॑ य॒ज्ञं ।
 पु॒न॒र्नो दे॒वा अभि॑यन्तु॒ सर्वे॑ ॥ पु॒नः पु॒न॒र्वो ह॒विषा॑ य॒जामः॑ ।
 ए॒वा न दे॒व्यदि॑ति-र॒न॒र्वा । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री ज॒गतः॑ प्र॒तिष्ठा॑ ।
 पु॒न॒र्वसू॑ ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्ती । प्रि॒यं दे॒वा॒ना-म॒प्येतु॑ पाथः ॥ 5 (88)

6. नक्षत्रं – पुष्यःदेवता – बृहस्पतिः

बृ॒हस्प॑तिः प्र॒थम॑ञ्जायमानः । ति॒ष्यं नक्ष॑त्रम॒भि सं॑ब॒भूव॑ ।
 श्रे॒ष्ठो दे॒वा॒नां पृ॒त॒नासु॑ जि॒ष्णुः । दि॒शो ऽनु॑ सर्वा अभि॑यन्तो अस्तु ।
 ति॒ष्यः पु॒रस्ता॑दु॒त म॑द्ध्यतो नः । बृ॒हस्प॑तिर् नः परि॑पातु प॒श्चात् ।
 बा॒धेतां॑ द्वे॒षो अभि॑यं कृ॒णुतां॑ । सु॒वीर्य॑स्य प॒तय॑स्स्याम ॥ 6

7. नक्षत्रं – आश्रेषं**देवता – सर्पाः**

इ॒दं॑ स॒र्पेभ्यो॑ ह॒विर॑स्तु जु॒ष्टं॑ । आ॒श्रेषा॑ ये॒षा-म॒नुय॑न्ति चे॒तः॑ । 89
 ये अ॒न्तरि॑क्षं पृ॒थि॒वीं क्षि॑यन्ति । ते न॒ स्स॒र्पासो॑ ह॒वमा॑गमि॒ष्ठाः ।
 ये रो॒चने॑ सू॒र्यस्या॑पि सर्पाः । ये दि॒वं दे॒वी-म॒नु सञ्च॑रन्ति ।
 ये॒षामा॑श्रेषा अ॒नुय॑न्ति का॒मं॑ । तेभ्य॑ स्स॒र्पेभ्यो॑ म॒धुम॑ज्जुहोमि ॥ 7

8. नक्षत्रं – मघा**देवता – पितरः**

उ॒प॒हू॒ताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । म॒नोज॑वस स्सु॒कृतं॑ स्सु॒कृ॒त्याः ।
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमि॒ष्ठाः । स्व॒धाभि॑र् य॒ज्ञं प्र॑यतं जुषन्तां । 90
 ये अ॒ग्नि॒दग्धा॑ ये ऽ॒ग्नि॒दग्धाः॑ । ये ऽमु॑ल्लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॑यन्ति ।
 या॒श्च वि॒द्म या॑ उ॒ च न॑ प्र॒वि॒द्म ।
 म॒घासु॑ य॒ज्ञं सु॒कृतं॑ जुषन्तां ॥ 8

9. नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनी**देवता – अर्यमा**

ग॒वां प॒तिः फ॒ल्गु॒नीना॑-म॒सि त्वं॑ । तद॑र्यमन् वरुण मि॒त्र चा॒रु ।
 तं त्वा॑ व॒यं स॒नितारं॑ स॒नीनां॑ । जी॒वा जी॒वन्त॑मु॒प स॒म्वि॑शेम ।
 ये॒नेमा॑ वि॒श्वा भु॒वनानि॑ स॒ज्जि॒ता ।
 यस्य॑ दे॒वा अ॒नुसं॑य्यन्ति चे॒तः॑ । 91

अ॒र्य॒मा॒ रा॒जाऽज॒र-स्तु॑वि॒ष्मा॒न् ।

फ॒ल्गु॒नी॒ना-मृ॒षभो॑ रो॒रवी॑ति ॥ 9

10. नक्षत्रं – उत्तर फल्गुनी

देवता – भगः

श्रेष्ठो॑ दे॒वानां॑ भ॒गवो॑ भ॒गासि॑ । तत्त्वा॑ वि॒दुः फ॒ल्गु॒नी-स्तस्य॑ वि॒त्तात् ।

अ॒स्मभ्यं॑ क्ष॒त्रम॒जर॑ सु॒वीर्यं॑ । गो॒म-द॒श्व-व॒दुप॑स॒न्नुदे॑ह ।

भ॒गो ह॑ दा॒ता भ॒ग इ॒त्प्रदा॑ता । भ॒गो दे॒वीः फ॒ल्गु॒नी-रा॒विवे॑श ।

भ॒गस्ये॑त्तं प्र॒सवं॑ ग॒मेम॑ । यत्र॑ दे॒वै स्स॒धमा॑दं म॒देम॑ । ॥ 10/ 92

11. नक्षत्रं – हस्तः

देवता – सविता

आ॒यातु॑ दे॒व स्स॒वि॒तोप॑यातु । हि॒र॒ण्यये॑न सु॒वृता॑ रथे॒न ।

व॒हन् ह॒स्तं सु॒भगं॑ वि॒द्वना॑प॒सं । प्र॒यच्छ॑न्तं प॒पु॒रिं पु॒ण्यम॑च्छ ।

ह॒स्तः प्र॒यच्छ॑त्वमृ॒तं व॑सी॒यः । दक्षि॑णे॒न प्र॒तिगृ॑ष्णीम ए॒नत् ।

दा॒ता॒र-म॒द्य स॒वि॒ता वि॒देय॑ । यो नो॑ ह॒स्ताय॑ प्र॒सुवा॑ति य॒ज्ञं ॥ 11

12. नक्षत्रं – चित्रा

देवता – त्वष्टा

त्व॒ष्टा नक्ष॑त्र-म॒भ्येति॑ चि॒त्रां । सु॒भं स॒सं यु॒वति॑ रो॒चमा॑नां । 93

नि॒वेश॑यन्न-मृ॒तान् म॒र्त्याश्च॑ । रू॒पाणि॑ पि॒शन् भु॒वनानि॑ वि॒श्वा ।

तन्न॑स्त्व॒ष्टा तदु॑ चि॒त्रा वि॒चष्टां॑ । तन्नक्ष॑त्रं भू॒रिदा॑ अस्तु म॒ह्यं ।

तन्नः॑ प्र॒जां वी॒रव॑ती स॒नोतु॑ । गो॒भिर्नो॑ अ॒श्वै स्स॒मन॑कु य॒ज्ञं ॥ 12

13.नक्षत्रं – स्वाती**देवता – वायुः**

वा॒युर् नक्ष॑त्र-म॒भ्येति॑ नि॒ष्ट्यां॑ । ति॒ग्मशृ॑ंगो वृष॒भो रो॑रु॒वाणः॑ ।
 समी॑रयन् भुव॒ना मा॑तरि॒श्वा । अप॑ द्वेषा॒सि नु॑दता-मरा॒तीः । 94
 तन्नो॑ वा॒यस्तदु॑ नि॒ष्ट्या श्रृ॑णोतु । तन्नक्ष॑त्रं भू॒रिदा॑ अस्तु॒ मह्यं॑ ।
 तन्नो॑ दे॒वासो॒ अनु॑ जानन्तु॒ कामं॑ । यथा॑ तरे॒म दुरि॑तानि॒ विश्वा॑ ॥ 13

14.नक्षत्रं – विशाखा**देवता – इन्द्राग्नीः**

दूर-म॒स्मच्छ॑त्रवो यन्तु॒ भी॒ताः । तदिन्द्रा॑ग्नी कृ॒णुतां॑ तद् वि॒शाखे॑ ।
 तन्नो॑ दे॒वा अनु॑मदन्तु॒ यज्ञं॑ । पश्चा॑त् पु॒रस्ता॑दभयन्नो॒ अस्तु॑ ।
 नक्ष॑त्राणा-मधि॒पती॑ वि॒शाखे॑ । श्रेष्ठा॑विन्द्रा॒ग्नी भुव॑नस्य गो॒पौ । 95
 विषू॑च॒ रश॑त्रू-नप॒बाध॑मानौ । अप॒क्षुध-नु॑दतामरा॒तिं । ॥ 14

15. पौर्णमासि

पूर्णा॑ पश्चा॒दुत॑ पूर्णा॑ पु॒रस्ता॑त् । उन्म॑द्ध्यतः पौ॒र्णमा॑सी जि॒गाय॑ ।
 तस्यां॑ दे॒वा अधि॑ सम्॒वस॑न्तः । उत्त॑मे नाक॒ इह॑ मा॒दय॑न्तां ।
 पृ॒थ्वी सु॑वर्चा॒ युव॑ति॒ स्सजो॑षाः । पौ॒र्णमा॑स्युदगा-च्छो॒भमा॑ना ।
 आप्या॑ययन्ती दुरि॒तानि॑ विश्वा॒ ।
 उरुं॑ दु॒हां यँज॑मानाय॒ यज्ञं॑ ॥ 15/96 (26)

16.नक्षत्रं – अनूराधा**देवता – मित्रः**

ऋ॒द्ध्य॒ास्म॑ ह॒व्यैर् नम॑सोपसद्य । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्रधे॑यन्नो अस्तु ।
 अ॒नू॒रा॒धा॒न् ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तः । श॒तं जी॑वेम श॒रद॑स्स॒वीराः॑ ।
 चि॒त्रं नक्ष॑त्र-मुदगात् पु॒रस्ता॑त् । अ॒नू॒रा॒धा॒स इति॑ यद् वदन्ति ।
 तन्मि॒त्र ए॒ति प॒थिभि॑र् दे॒व्या॒नैः । हि॒रण्य॑यैर् वित॑तै-रन्तरि॑क्षे ॥ 16

17.नक्षत्रं – ज्येष्ठा**देवता – इन्द्रः**

इन्द्रो॑ ज्येष्ठाम॒नु नक्ष॑त्रमेति । यस्मिन् वृ॒त्रं वृ॑त्रतूर्ये॑ ततार । 97
 तस्मिन् वय॑-ममृतं दु॒हानाः॑ । क्षु॒धन्त॑रेम दु॒रितिं॑ दु॒रिष्टिं॑ ।
 पु॒रन्द॑राय वृष॒भाय॑ धृ॒ष्णवे॑ । अषा॑ढाय स॒हमा॑नाय मी॒ढुषे॑ ।
 इन्द्रा॑य ज्येष्ठा मधु॒मद् दु॒हाना॑ । उ॒रुं कृ॑णोतु यज॑मानाय लो॒कं ॥ 17

18.नक्षत्रं – मूलं**देवता – प्रजापतिः**

मूलं प्र॒जां वी॑रवतीं वि॒देय॑ । प॒राच्ये॑तु निर्ऋ॒तिः प॒राचा॑ ।
 गोभि॑र् नक्ष॑त्रं पशु॒भिस्स॑म॒क्तं । अ॒हर् भू॒याद् यज॑मानाय म॒ह्यं । 98
 अ॒हर्नो॑ अद्य सु॒विते॑ दधातु । मूलं नक्ष॑त्रमिति यद् वदन्ति ।
 प॒राचीं वा॑चा निर्ऋ॒तिं नु॑दामि । शि॒वं प्र॒जायै॑ शि॒वम॑स्तु म॒ह्यं ॥ 18

19.नक्षत्रं – पूर्वाषाढा**देवता – आपः**

या दि॒व्या आपः॑ प॒यसा॑ सं॒ब॒भूवुः॑ । या अ॒न्तरि॑क्ष उ॒त पा॒र्त्थि॒वीर्याः॑ ।
 या॒साम॑षाढा अ॒नु॒यन्ति॑ का॒मं ॥ ता न॒ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ।
 याश्च॑ कू॒प्या याश्च॑ ना॒द्या स्स॒मु॒द्रियाः॑ ॥
 याश्च॑ वै॒शन्ती॑रुत प्रा॒सची॑र्याः । 99

या॒साम॑षाढा म॒धु भ॒क्षय॑न्ति । ता न॒ आपः॑ श॒ऽस्यो॒ना भ॑वन्तु ॥ 19

20.नक्षत्रं – उत्तराषाढा**देवता – विश्वेदेवाः**

तन्नो॑ वि॒श्वे उप॑शृण्वन्तु दे॒वाः । तद॑षाढा अ॒भि स॒म्य॑न्तु य॒ज्ञं ।
 तन्न॑क्षत्रं प्र॒थतां॑ प॒शुभ्यः॑ । कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् य॑ज॒मानाय॑ क॒ल्पतां॑ ।
 शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वतय॑ स्सु॒पेश॑सः । क॒र्मकृ॑त स्सु॒कृतो॑ वी॒र्या॑वतीः ।
 वि॒श्वान् दे॒वान् ह॒विषा॑ वर्द्धय॒न्तीः ॥
 अ॒षाढाः का॒म मु॑प॒यान्तु॑ य॒ज्ञं ॥ 20/100

21.नक्षत्रं – अभिजिद्**देवता – ब्रह्मा**

यस्मिन्॑ ब्र॒ह्मा ऽभ्य॑जय॒थ् सर्व॑मेतत् । अमु॑ञ्च लो॒कमि॒दमू॒च सर्व॑ ॥
 तन्नो॑ नक्षत्र-म॒भिजिद् वि॑जित्य । श्रि॒यं द॒धात्व॑हणीय॒मानं॑ ।
 उ॒भौ लो॒कौ ब्र॒ह्मणा॑ स॒ज्जिते॑मौ । तन्नो॑ नक्षत्र-म॒भिजिद् वि॑च॒ष्टां ।
 तस्मिन्॑ व॒यं पृ॒तना॑ स्सं॒जये॑म । तन्नो॑ दे॒वासो॑ अ॒नु॒जान॑न्तु का॒मं ॥ 21

22.नक्षत्रं – श्रवणंदेवता – विष्णुः

शृ॒ण्व॒न्ति॑ श्रो॒णा-म॒मृत॑स्य गो॒पां ।

पु॒ण्याम॑स्या॒ उप॑शृ॒णोमि॑ वाचं ॥ 101

म॒हीं दे॒वीं वि॒ष्णु॑पत्नी-म॒जूर्या॑ । प्र॒तीची॑-मे॒नाꣳ ह॒विषा॑ य॒जामः॑ ।

त्रे॒धा वि॒ष्णु-रु॒रुगा॑यो वि॒चक्र॑मे । म॒हीं दि॒वं पृ॒थि॒वी-म॒न्तरि॑क्षं ।

तच्छ्रो॒णैति॑ श्र॒व इ॒च्छमा॑ना ।

पु॒ण्यꣳ श्लो॒कं य॑ज॒माना॑य कृ॒ण्वती॑ ॥ 22

23.नक्षत्रं – श्रविष्ठादेवता – वसवः

अ॒ष्टौ दे॒वा व॑स॒व स्सो॑म्यासः ।

च॒तस्रो॑ दे॒वीर॑जराः श्र॒विष्ठाः॑ ।

ते य॒ज्ञं पा॑न्तु र॒जसः॑ प॒रस्ता॑त् ।

स॒म्व॑त्सरी॒ण-म॒मृतꣳ स्व॑स्ति । 102

य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु व॒सवः॑ पु॒रस्ता॑त् । द॒क्षि॒णतो॑-ऽभि॒यन्तु॑ श्र॒विष्ठाः॑ ।

पु॒ण्यन्न॑क्ष॒त्र-म॒भि स॒म्वि॑शाम । मा नो अ॒राति॑-र॒घशꣳसा॑गन् ॥ 23

24.नक्षत्रं – शतभिषक्**देवता – वरुणः**

क्षत्रस्य राजा वरुणो ऽधिराजः । नक्षत्राणां शतभिषग् वसिष्ठः ।
 तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः । शतं सहस्रा भेषजानि धत्तः ।
 यज्ञन्नो राजा वरुण उपयातु । तन्नो विश्वे अभि सम्यन्तु देवाः । 103
 तन्नो नक्षत्रं शतभिषग् जुषाणं । दीर्घमायुः प्रतिरद् भेषजानि ॥ 24

25.नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा**देवता – अजयेकपादः**

अज एकपाद-दुदगात् पुरस्तात् । विश्वा भूतानि प्रतिमोदमानः ।
 तस्य देवाः प्रसवं यन्ति सर्वे । प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः ।
 विभ्राजमान स्समिधान उग्रः । आन्तरिक्ष-मरुहदगन् द्यां ।
 तं सूर्यं देव-मज-मेकपादं ।
 प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥ 25 / 104

26.नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा**देवता – अहिर्बुद्धिनयः**

अहिर् बुद्धिनयः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणां ।
 तं ब्राह्मणा स्सोमपा स्सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभि रक्षन्ति सर्वे ।
 चत्वार एकमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान् वदन्ति ।
 ते बुद्धिनयं परिषद्यं स्तुवन्तः । अहिं रक्षन्ति नमसोपसद्य ॥ 26

27.नक्षत्रं – रेवतीदेवता – पूषा

पू॒षा रे॒वत्य॑न्वेति॑ प॒न्थां॑ । पु॒ष्टि॒पती॑ प॒शुपा॑ वाज॑ब॒स्त्यौ । 105
 इ॒मानि॑ ह॒व्या प्र॑यता जुषाणा । सु॒गैर्नो॑ या॒नैरु॑पयातां य॒ज्ञं ।
 क्षु॒द्रान् प॒शून् र॑क्षतु रेवती नः । गा॒वो नो॑ अ॒श्वाँ अ॒न्वे॑तु पू॒षा ।
 अ॒न्नँ र॑क्षन्तौ बहु॒धा वि॑रूपं । वाजँ॑ स॒नुतां॑ य॒जमा॑नाय य॒ज्ञं ॥ 27

28 नक्षत्रं – अश्विनीदेवता – अश्विनी देवौ

तद॑श्विना॒-व॒श्वयु॑जोपयातां । शु॒भङ्ग॑मि॒ष्टौ सु॒यमे॑भिर॒श्वैः ।
 स्व॒न्नक्ष॑त्रँ ह॒विषा॑ यजन्तौ । म॒ध्वा संपृ॑क्तौ यजुषा स॒मक्तौ॑ । 106
 यौ दे॒वानां॑ भिष॒जौ ह॒व्यवा॑हौ । वि॒श्वस्य॑ दू॒ता-व॒मृत॑स्य गो॒पौ ।
 तौ नक्ष॑त्रं जुजुषा॒णोप॑यातां । नमो॑ऽश्वि॒भ्यां कृ॑णुमो-ऽश्व॒युग्भ्यां॑ ॥ 28

29.नक्षत्रं – अपभरणीदेवता – यमः

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ । तद् य॒मो रा॒जा भ॑ग॒वान् वि॑च॒ष्टां ।
 लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान् हि॑ । सु॒गन्नः॑ प॒न्थाम॑भयं कृ॒णोतु॑ ।
 यस्मिन्॑ नक्ष॒त्रे य॒म ए॒ति रा॒जा । यस्मि॑न्ने॒न-म॒भ्यषि॑ञ्चन्त दे॒वाः ।
 तद॑स्य चि॒त्रँ ह॒विषा॑ यजाम । अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ ॥ 29

30.अमावासि

निवेशनी॑ यत्ते॑ दे॒वा अ॒दधुः॑ ।

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.

This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

नि॒वेशनी॑ स॒ङ्गमनी॑ वसू॒नां वि॒श्वा रू॒पाणि॑ वसू॒न्यावे॒शय॑न्ती ।
स॒हस्र॑पोष॒ सु॒भगा॑ रराणा॒ सा न॒ आ ग॒न् वर्च॑सा स॒म्वि॑दाना ।
यत्ते॑ दे॒वा अ॒दधु॑र् भा॒गधे॒य-म॒मावा॑स्ये स॒म्वस॑न्तो म॒हित्वा॑ ।
सा नो॑ य॒ज्ञं पि॒पृहि॑ वि॒श्ववा॑रे र॒यिन्नो॑ धेहि सु॒भगे सु॒वीरं॑ ॥ 30/107

(27)

This Expansion is appearing in TS 3.5.1.1

31.चन्द्रमा

न॒वा न॒वो भ॑वति जा॒यमानो॑ य॒मादि॑त्या अ॒शु-मा॒प्याय॑यन्ति ।

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.

This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

न॒वो॒नवो॑ भ॒वति॑ जा॒यमा॒नोऽ॒ह्नां॑ के॒तु-रु॒षसा॑मे॒त्यग्रे॑ ।

भा॒गं दे॒वेभ्यो॑ वि द॒धात्या॒यन् प्र॒चन्द्र॑मा॒स्तिर॑ति दी॒र्घमा॒युः ।

यमा॑दि॒त्या अ॒शु-मा॑प्या॒यय॑न्ति यम॑क्षि॒त-म॑क्षि॒तयः॑ पि॒बन्ति॑ ।

तेन॑ नो रा॒जा वरु॑णो बृ॒हस्प॑तिरा प्या॒यय॑न्तु भु॒वन॑स्य गो॒पाः ।

This Expansion is appearing in TS 2.4.14.1

32. अ॒हो रा॒त्री

ये वि॒रूपे॑ स॒मन॑सा स॒म्व्य॑यन्ती । स॒मानं॑ तन्तुं॑ परि ता॒तना॑ते ।

वि॒भू प्र॒भू अ॒नुभू॑ वि॒श्वतो॑ हु॒वे । ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒वमा॑गमे॒तं ।

वयं॑ दे॒वी ब्र॒ह्मणा॑ स॒म्वि॑दा॒नाः । सु॒रन्ना॑सो दे॒ववी॑तिं द॒धानाः॑ । 108

अ॒हो॒रा॒त्रे ह॒विषा॑ वर्द्ध॑यन्तः । अ॒ति पा॒प्मान॑-म॒तिमु॑क्त्या गमे॒म ॥

33. उ॒षा

प्र॒त्युव॑ दृ॒श्याय॑ती । व्यु॒च्छन्ती॑ दु॒हिता॑ दि॒वः ।

अ॒पो म॒ही वृ॑णु॒ते चक्षु॑षा । तमो॑ ज्योति॒ष्कृ॑णोति सू॒नरी॑ ।

उ॒दुस्त्रि॑या स्स॒चते॑ सू॒र्यः । स॒चा उ॒द्यन्न॑क्ष॒त्र-म॑र्चि॒मत् ।

तवे॒दुषो॑ व्यु॒षि सू॒र्यस्य॑ च । सं भ॒क्तेन॑ गमे॒महि॑ ॥ 109

34. नक्षत्रः

तन्नो नक्षत्र-मर्चिमत् । भानुमत्तेज उच्छरत् ।
 उप यज्ञमिहागमत् । प्र नक्षत्राय देवाय । इन्द्रायेन्दुः हवामहे ।
 स न स्सविता सुवथ् सनिं । पुष्टिदां वीरवत्तमं ॥

35. सूर्यः

उदु त्यं चित्रं ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.
 This concised Mantra is formed by adding the First word/part from the first part of the First para , 2nd word /part from first part of Second para of Full Mantra which is given below. Add the Underlined words of the Full Mantra to arrive at the above concised Mantra. It is more appropriate to chant the full version as given below. Please refer to your Guru for any clarifications/explanations.

उदु त्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः ।
 दृशे विश्वाय सूर्यं ।

चित्रं देवाना-मुदगादनीकं चक्षुर् मित्रस्य वरुणस्याग्नेः । 110
 आऽप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षः सूर्य आत्मा
 जगत स्तस्थुषश्च ॥

This Expansion is appearing in T.S.1.4.43.1

36. अदितिः

अदितिर्न उरुष्यतु महीमू षु मातरं ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above.
See notes above.

अदितिर्न उरुष्य-त्वदितिः शर्म यच्छतु ।

अदितिः पात्वः हसः ॥

महीमू षु मातरः सुव्रताना-मृतस्य पत्नी मवसे हुवेम ।

तुविक्षत्रा-मजरन्ती-मुरूचीः सुशर्माण-मदितिः सुप्रणीतिं ।

This Expansion is appearing in T.S.1.5.11.5

37. विष्णुः

इदं विष्णु प्र तद्विष्णुः ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above. See notes above

इदं विष्णुर् वि चक्रमे त्रेधा नि दधे पदं ।

समूढमस्य पाः सुरे ॥

प्र तद्विष्णुः स्तवते वीर्याय । मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः ।

यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेषु । अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥ 111

This Expansion is appearing in TS 1.2.13.1

This Expansion is appearing in TB 2.4.3.4

38. अग्निः

अग्नि॑ मूर्द्धा॑ भुवः॑ ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in “italics” above. See notes above

अग्नि॑ मूर्द्धा॑ दि॒वः क॒कु॒त्प॒तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।

अपा॑ꣳ रेता॑ꣳसि जि॒न्वति ॥

भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ र॒जसश्च॑ ने॒ता यत्रा॑ नि॒यु॒द्धिः सच॑से

शि॒वाभिः॑ ।

दि॒वि मूर्द्धा॑नं दधि॑षे सु॒वर्षां॑ जि॒ह्वा॒मग्ने॑

च॒कृषे॑ ह॒व्यवा॑हं ॥

This Expansion is appearing in T.S.4.4.4.1

39. अनुमती

अनु॑ नो॒-ऽद्यानु॑मति॒-रन्विदनु॑मते॒ त्वं ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.
See notes above.

अनु॑ नो॒ऽद्यानु॑मतिर्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ मन्यतां ।
अग्नि॑श्च ह॒व्यवा॑हनो भवतां दा॒शुषे॑ मयः ।

अन्विदनु॑मते॒ त्वं म॒न्यासै॑ शं च नः कृ॒धि ।
क्र॒त्वे द॒क्षाय॑ नो हि॒नु प्र ण॑ आयू॒ष्णि तारि॑षः ।
This Expansion is appearing in TS 3.3.11.3

40. हव्यवाहः (अग्निः)

ह॒व्यवा॑ह॒ऽस्विष्टं॑ ॥

Below is the full text of the concised Mantra given in "italics" above.

ह॒व्यवा॑ह॒मभि॑-माति॒षाहं॑ । र॒क्षो॒हणं॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुं ।
ज्योति॑ष्मन्तं दी॒द्यतं॑ पु॒रन्धिं॑ । अ॒ग्निऽस्विष्ट॑कृ॒त-माहु॑वेम ।

स्विष्ट॑मग्ने अ॒भित॑त् पृ॒णाहि॑ । वि॒श्वा दे॒व पृ॒तना॑ अ॒भिष्य॑ ।
उ॒रुन्नः॑ प॒न्थां प्र॑दि॒शन् वि॑भाहि ।
ज्योति॑ष्मद्धे॒ह्य जर॑न्न आयुः ॥ 112/28

This Expansion is appearing in TB 2.4.1.4

1.38 नक्षत्र उपहोम मन्त्राः

T.B.3.1.4.1 to T.B.3.1.5.15 for full item No.1.37

1. कृत्तिका

अ॒ग्नये॒ स्वाहा॑ कृ॒त्तिका॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥
 अ॒ंबायै॒ स्वाहा॑ दु॒लायै॒ स्वाहा॑ ॥
 नि॒तल्यै॒ स्वाहा॑ ऽभ्र॒यन्त्यै॒ स्वाहा॑ ॥
 मे॒घय॑न्त्यै॒ स्वाहा॑ व॒र्ष॒यन्त्यै॒ स्वाहा॑ ॥
 चु॒पु॒णीका॑यै॒ स्वाहा॑ ॥

2. रोहिणी

प्र॒जाप॑तये॒ स्वाहा॑ रो॒हिण्यै॒ स्वाहा॑ ॥
 रो॒चमा॑नायै॒ स्वाहा॑ प्र॒जाभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥

3.मृगशीर्षः

सो॒माय॒ स्वाहा॑ मृ॒गशी॑र्षाय॒ स्वाहा॑ ॥
 इ॒न्वका॑भ्य॒ स्स्वाहा॑ ष॒धीभ्य॒ स्स्वाहा॑ ॥
 रा॒ज्याय॒ स्वाहा॑-ऽभि॒जित्यै॒ स्वाहा॑ ॥ 113

4. आर्द्रा

रु॒द्राय॑ स्वा॒हाऽऽर्द्रा॑यै॒ स्वाहा॑ ॥
 पि॒न्वमा॑नायै॒ स्वाहा॑ प॒शुभ्य॑ स्स्वाहा ॥

5. पुनर्वसु

अदि॑त्यै स्वा॒हा पु॒नर्व॑सुभ्यां ।
 स्वा॒हा ऽऽभू॑त्यै स्वा॒हा प्र॒जात्यै॑ स्वाहा ॥

6. पुष्यः

बृ॒हस्प॑तये॒ स्वाहा॑ ति॒ष्याय॑ स्वाहा ॥ ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॑ स्वाहा ॥

7. आश्रेषा

सर्पे॑भ्य स्स्वाहा ॥ ऽऽश्रे॑षाभ्य स्स्वाहा ।
 द॒न्दशू॑केभ्य स्स्वाहा ॥

8. मघा

पि॒तृभ्य॑ स्स्वाहा म॒घाभ्यः॑ ।
 स्वा॒हा ऽन॑घाभ्य स्स्वाहा ऽग॒दाभ्यः॑ ।
 स्वा॒हा ऽरु॑न्धतीभ्य स्स्वाहा ॥ 114

9. पूर्व फल्गुनी

अ॒र्य॒म्णे॒ स्वा॒हा॒ फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॒ स्वा॒हा॑ ।

प॒शु॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ॥

10. उत्तर फल्गुनी

भ॒गाय॑ स्वा॒हा॒ फ॒ल्गु॒नी॒भ्या॒ स्वा॒हा॑ ।

श्रै॒ष्ठ्या॒य॒ स्वा॒हा॑ ॥

11. हस्तः

स॒वि॒त्रे॒ स्वा॒हा॒ ह॒स्ता॒य॑ ।

स्वा॒हा॒ द॒द॒ते॒ स्वा॒हा॒ पृ॒ण॒ते॑ ।

स्वा॒हा॒ प्र॒य॒च्छ॒ते॒ स्वा॒हा॒ प्र॒ति॒गृ॒भ्ण॒ते॒ स्वा॒हा॑ ॥

12. चित्रा

त्व॒ष्ट्रे॒ स्वा॒हा॒ चि॒त्रा॒यै॒ स्वा॒हा॑ ।

चै॒त्रा॒य॒ स्वा॒हा॒ प्र॒जा॒यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

13. स्वाति

वा॒य॒वे॒ स्वा॒हा॒ नि॒ष्ट्या॒यै॒ स्वा॒हा॑ ।

का॒म॒चा॒रा॒य॒ स्वा॒हा॒ ऽभि॒जि॒त्यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

14. विशाखा

इन्द्रा॑ग्नि॒भ्या॒ स्वा॒हा वि॒शा॒खा॒भ्या॒ स्वा॒हा ।
 श्रैष्ठ्या॑य॒ स्वा॒हा ऽभि॒जित्यै॑ स्वा॒हा ॥

15. पौर्णमासि

पौ॒र्ण॒मा॒स्यै॒ स्वा॒हा का॒मा॒य॒ स्वा॒हा ऽग॒त्यै॒ स्वा॒हा ॥ 115 (29)

16. अनूराधा

मि॒त्राय॑ स्वा॒हा-ऽनू॒रा॒धे॒भ्य॒ स्स्वा॒हा ।
 मि॒त्र॒धे॒या॒य॒ स्वा॒हा ऽभि॒जित्यै॑ स्वा॒हा ॥

17. ज्येष्ठा

इन्द्रा॑य॒ स्वा॒हा ज्ये॒ष्ठायै॑ स्वा॒हा ।
 ज्यैष्ठ्या॑य॒ स्वा॒हा-ऽभि॒जित्यै॑ स्वा॒हा ॥

18. मूलं

प्र॒जा॒प॒तये॑ स्वा॒हा मू॒ला॒य॒ स्वा॒हा । प्र॒जा॒यै॑ स्वा॒हा ॥

19. पूर्वाषाढा

अ॒द्भ्य॒ स्स्वा॒हा ऽषा॒ढा॒भ्य॒ स्स्वा॒हा ।
 स॒मु॒द्राय॑ स्वा॒हा का॒मा॒य॒ स्वा॒हा ।
 अ॒भि॒जित्यै॑ स्वा॒हा ॥

20. उत्तराषाढा

वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्य॑ स्स्वा॒हा ऽषा॒ढाभ्य॑ स्स्वा॒हा ।
 अ॒न॒प॒ज॒य्याय॑ स्वा॒हा जि॒त्यै स्वा॒हा ॥ 116

21. अभिजित्

ब्र॒ह्म॒णे स्वा॒हा ऽभि॒जिते॑ स्वा॒हा ।
 ब्र॒ह्म॒लो॒काय॑ स्वा॒हा ऽभि॒जित्यै॑ स्वा॒हा ॥

22. श्रवणं

वि॒ष्णवे॑ स्वा॒हा श्रो॒णायै॑ स्वा॒हा ।
 इ॒लो॒काय॑ स्वा॒हा श्रु॒ताय॑ स्वा॒हा ॥

23. श्रविष्ठा

व॒सु॒भ्य स्स्वा॒हा श्र॒वि॒ष्ठाभ्य॑ स्स्वा॒हा ।
 अ॒ग्राय॑ स्वा॒हा प॒रीत्यै॑ स्वा॒हा ॥

24. शतभिषक्

व॒रु॒णाय॑ स्वा॒हा श॒त॒भि॒ष॒जे स्वा॒हा ।
 भे॒ष॒जेभ्य॑ स्स्वा॒हा ॥

25. पूर्व प्रोष्ठपदा

अजायै॑कपदे॑ स्वाहा॑ प्रोष्ठपदे॑भ्य स्स्वाहा॑ । 117
तेजसे॑ स्वाहा॑ ब्रह्मवर्चसाय॑ स्वाहा॑ ॥

26. उत्तर प्रोष्ठपदा

अहये॑ बुद्धिन्याय॑ स्वाहा॑ प्रोष्ठपदे॑भ्य स्स्वाहा॑ ।
प्रतिष्ठायै॑ स्वाहा॑ ॥

27. रेवति

पूष्णे॑ स्वाहा॑ रेवत्यै॑ स्वाहा॑ ।
पशुभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

28. अश्विनी

अश्विभ्या॑ स्वाहा॑ ऽश्वयुग्भ्या॑ स्वाहा॑ ।
श्रोत्राय॑ स्वाहा॑ श्रुत्यै॑ स्वाहा॑ ॥

29. अपभरणि

यमाय॑ स्वाहा॑ ऽपभरणीभ्य॑ स्स्वाहा॑ ।
राज्याय॑ स्वाहा॑ ऽभिजित्यै॑ स्वाहा॑ ॥

30. अमावासि

अमावास्यायै॑ स्वाहा॑ कामाय॑ स्वाहा॑ ऽगत्यै॑ स्वाहा॑ ॥ 118 (30)

31. चन्द्रमा

च॒न्द्र॒म॒से॒ स्वा॒हा॑ प्र॒ती॒दृ॒श्या॒यै॒ स्वा॒हा॑ ।
 अ॒हो॒रा॒त्रे॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑-॒ऽर्द्ध॒मा॒से॒भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ ।
 मा॒से॒भ्य॒ स्स्वा॒हर्तु॑भ्य॒ स्स्वा॒हा॑ । सं॒वँ॒त्स॒रा॒य॒ स्वा॒हा॑ ॥

32. अहो रात्री

अ॒हे॒ स्वा॒हा॑ रा॒त्रि॒यै॒ स्वा॒हा॑ ।
 अ॒ति॒मु॒क्त्यै॒ स्वा॒हा॑ ॥

33. उषा

उ॒ष॒से॒ स्वा॒हा॑ व्यु॒ष्ट्यै॒ स्वा॒हा॑ ।
 व्यू॒षु॒ष्यै॒ स्वा॒हा॑ व्यु॒च्छन्त्यै॒ स्वा॒हा॑ ।
 व्यु॒ष्टायै॒ स्वा॒हा॑ ॥

34. नक्षत्रः

न॒क्ष॒त्रा॒य॒ स्वा॒हो॒दे॒ष्य॒ते॒ स्वा॒हा॑ । 119
 उ॒द्य॒ते॒ स्वा॒हो॒दि॒ता॒य॒ स्वा॒हा॑ । ह॒र॒से॒ स्वा॒हा॑ भ॒र॒से॒ स्वा॒हा॑ ।
 भ्रा॒ज॒से॒ स्वा॒हा॑ ते॒ज॒से॒ स्वा॒हा॑ ।
 त॒प॒से॒ स्वा॒हा॑ ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सा॒य॒ स्वा॒हा॑ ॥

35. सूर्यः

सूर्या॑य स्वा॒हा नक्ष॑त्रेभ्य॒ स्स्वा॒हा ॥

प्रति॑ष्ठायै॒ स्वा॒हा ॥

36. अदितिः

अदि॑त्यै स्वा॒हा प्रति॑ष्ठायै॒ स्वा॒हा ॥

37. विष्णुः

विष्णा॑वे स्वा॒हा यज्ञा॑य स्वा॒हा । प्रति॑ष्ठायै॒ स्वा॒हा ॥ 120

दधिक्राव्णो अकारिषं**TS 7.4.19.4 for para 121**

दधि॑क्राव्॒णो अ॒कारि॑षं । जि॒ष्णो॒रश्च॑स्य॒ वाजि॑नः ।

सु॒रभि॑ नो॒ मुखा॑ क॒रत् प्र॒ ण आ॒यू॒षि ता॑रिषत् ।

आपो॑ हि॒ ष्ठा म॒योभु॑वस्ता॒ न ऊ॒र्जे द॑धातन । म॒हे र॒णाय॑ चक्ष॒से ।

यो व॑ शि॒शव॑तमो॒ रस॑स्तस्य॒ भाज॑यतेह॒ नः ।

उ॒शती॑रिव॒ मातरः॑ । तस्मा॑ अ॒रङ्ग॑माम॒ वो यस्य॑ क्षया॒य जि॑न्वथ ।

आपो॑ ज॒नय॑था च॒ नः ॥ 121 (32)

1.39 वरुण सूक्तं**(TS 1.5.11.3)**

उदु॒त्त॒मं॑ वरु॒ण पा॒श-म॒स्मद॒वा॒ध॒मं॑ वि॒म॒द्ध्य॒म॒७ श्र॒थाय॑ ।

अ॒था व॒य॒मा॒दि॒त्य व्र॒ते त॒वा॒ना॒ग॒सो अ॒दि॒त॒ये स्या॒म ॥

(TS 1.2.8.1)

अ॒स्त॒भ॒ना॒द्या-मृ॒ष॒भो अ॒न्त॒रि॒क्ष-म॒मि॒मी॒त व॒रि॒मा॒णं पृ॒थि॒व्या
आ॒ऽसी॒द॒द्वि॒श्वा भु॒व॒ना॒नि स॒म्रा॒ड् वि॒श्वे॒त्ता॒नि वरु॒णस्य॑ व्र॒ता॒नि ॥

(TS 3.4.11.6)

य॒त्किञ्चे॒दँ वरु॒ण दै॒व्ये ज॒नेऽभि॒द्रो॒हं म॒नु॒ष्या-श्च॒रा॒म॒सि ।

अ॒चि॒त्ती॒ य॒त्त॒व ध॒र्मा यु॒यो॒पि॒म मा न॒ स्त॒स्मा॒दे॒न॒सो दे॒व री॒रि॒षः ॥

(TS 3.4.11.6)

कि॒त॒वा॒सो य॒द्-रि॒रि॒पु॒र्न दी॒वि य॒द्-वा घा स॒त्य-मु॒त॒य॒न्न वि॒द्म ।

स॒र्वा ता वि॒ष्य शि॒थि॒रे॒व दे॒वा॒था ते स्या॒म वरु॒ण प्रि॒या॒सः ॥

(TS 1.5.11.3)

अ॒व॒ते॒हे॒डो वरु॒ण न॒मो॒भि॒र॒व य॒ज्ञे॒भि-री॒म॒हे ह॒वि॒र्भिः ।

क्ष॒य॒न्न-स्म॒भ्य-म॒सु॒र प्र॒चे॒तो रा॒ज॒न्ने॒ना॒ऽसि शि॒श्र॒थः कृ॒ता॒नि ॥

(T.S. 2.1.11.6)

त॒त्वा या॒मि ब्र॒ह्म॒णा व॒न्द॒मा॒न स्त॒दा॒शा॒स्ते य॒ज॒मा॒नो ह॒वि॒र्भिः ।

अ॒हे॒ड॒मा॒नो वरु॒णे॒ह बो॒द्ध्यु॒रु॒श॒ऽस मा न॒ आ॒युः प्र॒ मो॒षीः ॥ 122 (33)

1.40 पवमान सूक्तं**TS 5.6.1.1**

हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासुजातः कश्यपो यास्विन्द्रः ।
 अग्निं या गर्भदधिरे विरूपास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥
 यासां राजा वरुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यन् जनानां ।
 मधुश्चुतश्शुचयो याः पावकास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥
 यासां देवा दिवि कृण्वन्ति भक्षं या अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति ।
 याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति शुक्रास्ता न आपश्शः स्योना भवन्तु ॥
 शिवेन मा चक्षुषा पश्यताप शिवया तनुवोपस्पृशत त्वचं मे ।
 सर्वा अग्नीं रप्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो
 बलमोजो निधत्त ॥ 123 (34)

TB 1.4.8.1 (for item No. 124 to 129)

पवमानस्सुवर्जनः । पवित्रेण विचर्षणिः । यः पोता स पुनातु मा ।
 पुनन्तु मा देवजनाः । पुनन्तु मनवो धिया । पुनन्तु विश्व आयवः ।
 जातवेदः पवित्रवत् । पवित्रेण पुनाहि मा ।
 शुक्रेण देव दीद्यत् ।
 अग्ने क्रत्वा क्रतून् ॥ 124

य॒त्ते प॒वि॒त्र-म॒र्चि॒षि । अ॒ग्ने वि॒त॒त-म॒न्त॒रा । ब्र॒ह्म ते॒न पु॒नीम॑हे ।
 उ॒भाभ्यां॑ दे॒व स॒वि॒तः । प॒वि॒त्रेण॑ स॒वे॒न च॑ । इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे ।
 वै॒श्वदे॒वी पु॒न॒ती दे॒व्यागा॑त् । य॒स्यै ब॒ह्वी-स्त॑नु॒वो वी॒त॒पृ॒ष्ठाः ।
 तया॑ म॒द॒न्त॒ स्स॒ध॒माद्यै॑षु । व॒य॒ꣳ स्या॑म॒ प॒त॒यो॒र॒यी॒णां ॥ 125

वै॒श्वान॑रो र॒श्मि॒भिर्मा पु॑नातु । वा॒तः प्रा॒णेने॑ षि॒रो म॒योभूः॑ ।
 द्या॒वापृ॑थि॒वी प॒य॒सा प॒योभिः॑ । ऋ॒ताव॑री य॒ज्ञिये॑ मा पु॒नीतां॑ ।
 बृ॒ह॒द्भि॒ स्स॒वि॒त॒स्तृ॒भिः । व॒र्षि॑ष्ठैर् दे॒व म॒न्म॒भिः ।
 अ॒ग्ने दक्षैः॑ पु॒नाहि॑मा ।
 येन॑ दे॒वा अ॒पु॒न॒त । ये ना॒पो दि॒व्य॒ङ्क॒शः । तेन॑ दि॒व्येन॑ ब्र॒ह्म॒णा ॥ 126

इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे । यः पा॒व॒मा॒नी-र॒द्धये॑ति ।
 ऋ॒षि॒भि॒ स्सं॒भृ॒तꣳ र॒सं । स॒र्वꣳ स॒ पू॒त॒म॒श्जा॑ति ।
 स्व॒दि॒तं मा॒तरि॑श्व॒ना । पा॒व॒मा॒नीर्यो॑ अ॒द्धये॑ति ।
 ऋ॒षि॒भि॒ स्सं॒भृ॒तꣳ र॒सं । त॒स्मै सर॑स्व॒ती दु॒हे ।
 क्षी॒रꣳ सर्पि॑ र्म॒धू॒द॒कं । पा॒व॒मा॒नी स्स्व॑स्त्य॒यनीः॑ ॥ 127

सु॒दु॒घा॒हि॒ प॒य॒स्व॒तीः । ऋ॒षि॒भि॒ स्सं॒भृ॒तो र॒सः ।
 ब्रा॒ह्म॒णेष्व॒मृत॑ हितं । पा॒व॒मा॒नीर् दि॒शन्तु॑ नः ।
 इ॒मं लो॒कम॑थो अ॒मुं । का॒मा॒न्थ् स॒मर्द्ध॑यन्तु नः ।
 दे॒वीर्दे॒वैः स॒मा भृ॑ताः । पा॒व॒मा॒नी स्स्व॑स्त्ययनीः ।
 सु॒दु॒घा॒हि घृ॒तश्चु॑तः । ऋ॒षि॒भि॒ स्सं॒भृ॒तो र॒सः ॥ 128

ब्रा॒ह्म॒णेष्व॒मृत॑ हितं । येन॑ दे॒वाः प॒वि॒त्रेण॑ । आ॒त्मा॒नं पु॒न॒ते सदा॑ ॥
 तेन॑ स॒हस्र॑धा॒रेण॑ । पा॒व॒मा॒न्यः पु॒नन्तु॑ मा । प्रा॒जाप॑त्यं प॒वि॒त्रं ॥
 श॒तो॒द्याम॑ हिर॒ण्म॒यं । तेन॑ ब्र॒ह्म॒वि॒दो व॒यं ।
 पू॒तं ब्र॒ह्म पु॒नी॒महे॑ । इन्द्र॑ स्सु॒नी॒ती स॒ह मा पु॒नातु॑ ।
 सोम॑ स्स्व॒स्त्या व॒रु॒ण स्स॒मी॒च्या । य॒मो रा॒जा प्र॒मृ॒णाभिः॑ पु॒नातु॑मा ।
 जा॒तवे॑दा मो॒र्जय॑न्त्या पु॒नातु॑ । ओं भूर्भु॒वस्सु॑वः ॥ 129

TB 3.5.11.1

तच्छँ॑यो-रा॒वृणी॑महे । गा॒तुं यँ॑जाय । गा॒तु यँ॑ज॒प॒तये॑ ।
दै॒वी॑स्व॒स्तिर॑स्तुनः । स्व॒स्तिर् मा॑नु॒षेभ्यः॑ ।
ऊ॒र्ध्वं जि॑गातु भे॒षजं॑ । श॒न्नो अ॑स्तु द्वि॒पदे॑ ।
शं च॑तु॒ष्पदे॑ ॥ 130 (36)

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ॥
(उदकशान्ति समाप्तं)

1.41 नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्राः)

1.नक्षत्रं – कृत्तिका

अ॒ग्नि॒र्नः॑ पा॒तु कृ॑त्ति॒काः । नक्ष॑त्रं दे॒वमिन्द्रि॑यं । इ॒दमा॑सां-वि॒चक्ष॑णं ।
 ह॒वि॒रा॒सन् जु॑होत॒न । यस्य॑ भा॒न्ति रश्मि॑यो यस्य॑ के॒तवः॑ ।
 य॒स्ये॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सर्वा । स कृ॑त्ति॒का भि॒रभि-स॒म्व॑सानः ।
 अ॒ग्नि॒र्नो दे॒व स्सु॑वि॒ते द॑धातु ॥

अ॒ग्नये॑ स्वा॒हा कृ॑त्ति॒काभ्य॑ स्वा॒हा ॥

अ॒ंबा॒यै स्वा॒हा दु॒लायै॑ स्वा॒हा ॥

नि॒त॒त्यै स्वा॒हा ऽभ्र॑य॒न्त्यै स्वा॒हा ॥

मे॒घ॒य॒न्त्यै स्वा॒हा व॒र॒ष॒य॒न्त्यै स्वा॒हा ॥

चु॒पु॒णी॒कायै॑ स्वा॒हा ॥ 1

(कृत्तिका नक्षत्र देवतायै अग्नये नमः)

2. नक्षत्रं – रोहिणी

प्र॒जा॒प॒ते रो॑हि॒णी वे॑तु॒ पत्नी॑ । वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती॑ चि॒त्रभा॑नुः ।
 सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒वि॒ते द॑धातु । यथा॑ जी॒र्वेम॑ श॒रद॑ स्स॒वीराः॑ ।
 रो॒हि॒णी दे॒व्युद॑गात् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा रू॒पाणि॑ प्र॒तिमो॑द॒माना॑ ।
 प्र॒जा॒प॒ति॒ ह॒विषा॑ वर्द्ध॒यन्ती॑ । प्रि॒या दे॒वाना॑-मु॒पया॑तु॒ यज्ञं॑ ॥

प्रजापतये स्वाहा रोहिण्यै स्वाहा ।
 रोचमानायै स्वाहा प्रजाभ्य स्वाहा ॥ 2

(रोहिणी नक्षत्र देवतायै प्रजापतये नमः)

3. नक्षत्रं – मृगशीर्षः

सोमो राजा मृगशीर्षेण आगन् । शिवं नक्षत्रं प्रियमस्य धाम ।
 आप्यायमानो बहुधा जनेषु । रेतः प्रजां यजमाने दधातु ।
 यत्ते नक्षत्रं मृगशीर्षमस्ति । प्रियं राजन् प्रियतमं प्रियाणां ।
 तस्मै ते सोम हविषा विधेम । शन्न एधि द्विपदे शं चतुष्पदे ॥
 सोमाय स्वाहा मृगशीर्षाय स्वाहा ।
 इन्वकाभ्य स्स्वाहौषधीभ्य स्स्वाहा ।
 राज्याय स्वाहा-ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 3

(मृगशीर्ष नक्षत्र देवतायै सोमाय नमः)

4. नक्षत्रं – आर्द्रा

आर्द्रया रुद्रः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानां पतिरघ्नियानां ।
 नक्षत्रमस्य हविषा विधेम । मा नः प्रजां रीरिषन् मोत वीरान् ।
 हेती रुद्रस्य परि णो वृणक्तु । आर्द्रा नक्षत्रं जुषतां हविर्नः ।

प्र॒मु॒ञ्च॒मा॒नौ॑ दु॒रि॒ता॒नि॒ वि॒श्वा॑ ।

अ॒पा॒घ॒श॒स॒-न्नु॒द॒ता॒म॒रा॒तिं॑ ॥

रु॒द्राय॑ स्वा॒हाऽऽद्रा॑यै स्वा॒हा ॥

पि॒न्व॒मा॒ना॒यै॑ स्वा॒हा प॒शु॒भ्य॑ स्स्वा॒हा ॥ 4

(आर्द्रा नक्षत्र देवतायै रुद्राय नमः)

5.नक्षत्रं – पुनर्वसु

पु॒न॒र्नो॑ दे॒व्यदि॑तिः स्पृ॒णोतु॑ । पु॒न॒र्वसू॑ नः पु॒न॒रेतां॑ य॒ज्ञं ।

पु॒न॒र्नो॑ दे॒वा अ॒भिय॑न्तु॒ सर्वे॑ ॥ पु॒नः॑ पु॒न॒र्वो ह॒विषा॑ य॒जामः॑ ।

ए॒वा न॑ दे॒व्यदि॑तिर॒न॒र्वा । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री ज॒गतः॑ प्र॒तिष्ठा॑ ।

पु॒न॒र्वसू॑ ह॒विषा॑ वर्द्ध॒यन्ती॑ । प्रि॒यं दे॒वाना॑-म॒प्येतु॑ पा॒थः ॥

अ॒दि॒त्यै स्वा॒हा पु॒न॒र्वसु॑भ्यां ।

स्वा॒हा ऽऽभू॑त्यै स्वा॒हा प्र॒जा॒त्यै स्वा॒हा ॥ 5

(पुनर्वसु नक्षत्र देवतायै अदित्यै नमः)

6.नक्षत्रं – पुष्यः

बृ॒हस्प॑तिः प्रथ॒मञ्जा॑य॒मानः॑ । ति॒ष्यं नक्ष॑त्रम॒भि सं॒ब॒भूव॑ ।

श्रे॒ष्ठो दे॒वानां॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुः । दि॒शो ऽनु॑ सर्वा॒ अभ॑य॒न्नो अ॒स्तु ।

ति॒ष्यः पु॒रस्ता॑दु॒त म॒द्ध्यतो॑ नः । बृ॒हस्प॑तिर् नः परि॒पातु॑ प॒श्चात् ।

बा॒धेतां॑ द्वेषो॑ अ॒भयं॑ कृ॒णुतां॑ ।

सु॒वीर्य॑स्य॒ पत॑यस्स्याम ॥

बृ॒हस्प॑तये॒ स्वाहा॑ ति॒ष्याय॑ स्वाहा ॥

ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॒ स्वाहा ॥ 6

(पुष्य नक्षत्र देवतायै बृहस्पतये नमः)

7. नक्षत्रं –आश्रेषं

इ॒दं सर्पे॑भ्यो॒ हवि॑रस्तु॒ जुष्टं॑ । आ॒श्रेषा॑ येषा॒ मनु॑यन्ति॒ चेतः॑ ।

ये अ॒न्तरि॑क्षं पृ॒थि॒वीं क्षि॑यन्ति । ते न॒ स्सर्पा॑सो ह॒वमा॑गमि॒ष्टाः ।

ये रो॑चने॒ सूर्य॑स्यापि॒ सर्पाः॑ । ये दि॒वं दे॒वी-म॑नु॒ सञ्च॑रन्ति ।

येषा॑मा॒श्रेषा॑ अ॒नुय॑न्ति॒ कामं॑ । तेभ्य॑ स्सर्पे॑भ्यो॒ मधु॑मज्जुहोमि ॥

सर्पे॑भ्य॒ स्वाहा ॥ आ॒श्रेषा॑भ्य॒ स्वाहा ॥

द॒न्द॒शू॒केभ्य॑ स्वाहा ॥ 7

(आश्रेषा नक्षत्र देवतायै सर्पेभ्यो नमः)

8.नक्षत्रं – मघा

उप॑हू॒ताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । मनो॑जवस स्सु॒कृतं॑ स्सु॒कृत्याः॑ ।
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे हव॑मागमिष्ठाः । स्व॒धाभिर् य॒ज्ञं प्र॑यतं जुषन्तां ।
 ये अ॒ग्निद॑ग्धा येऽन॒ग्निद॑ग्धाः । ये ऽमु॑ल्लोकं पि॒तरः॑ क्षियन्ति ।
 या॒ञ्च वि॒द्म या॒ञ् उ च॑ न प्रविद्म । म॒घासु॑ य॒ज्ञञ् सु॒कृतं॑ जुषन्तां ॥

पि॒तृभ्य॑ स्स्वाहा म॒घाभ्यः॑ ।
 स्वाहा ऽन॒घाभ्य॑ स्स्वाहा ऽग॒दाभ्यः॑ ।
 स्वाहा ऽरु॒न्धती॑भ्य॒ स्स्वाहा ॥ 8

(मघा नक्षत्र देवतायै पितृभ्यो नमः)

9.नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनी

गवां॑ पतिः फल्गु॒नीना॑-मसि त्वं । तद॑र्यमन् वरुण मि॒त्र चारु॑ ।
 तं त्वा व॒यञ् स॑नितारञ् सनी॒नां । जी॒वा जी॑वन्तमुप स॒म्वि॑शेम ।
 येने॒मा वि॒श्वा भु॑वनानि सज्जिता । यस्य॑ दे॒वा अनु॑संय्यन्ति चेतः॑ ।
 अ॒र्य॒मा रा॒जाऽज॒र-स्तु॑विष्मान् । फल्गु॒नीना॑-मृष॒भो रो॑रवीति ॥

अ॒र्य॒म्णे स्वाहा॑ फल्गु॒नीभ्या॑ञ् स्वाहा-॥ ।
 प॒शुभ्य॑ स्स्वाहा ॥ 9

(पूर्वफल्गुनी नक्षत्र देवतायै अर्यम्णे नमः)

10. नक्षत्रं – उत्तर फल्गुनी

श्रेष्ठो॑ दे॒वानां॑ भ॒गवो॑ भ॒गासि॑ । तत्त्वा॑ वि॒दुः फ॒ल्गुनी॑-स्तस्य॑ वि॒त्तात् ।

अ॒स्मभ्यं॑ क्ष॒त्रम॒जर॑ सु॒वीर्यं॑ । गो॒म-द॒श्व-व॒दुप॑स॒न्नुदे॑ह ।

भ॒गो ह॑ दा॒ता भ॒ग इ॒त्प्रदा॑ता । भ॒गो दे॒वीः फ॒ल्गुनी॑-रा॒विवे॑श ।

भ॒गस्ये॑त्तं प्र॒सवं॑ ग॒मेम॑ । यत्र॑ दे॒वै स्स॒धमा॑दं म॒देम॑ ॥

भ॒गाय॑ स्वा॒हा फ॒ल्गुनी॑भ्या॒ स्वाहा॑ ।

श्रै॒ष्ठया॑य स्वा॒हा ॥ 10

(उत्तरफल्गुनी नक्षत्र देवतायै भगाय नमः)

11. नक्षत्रं – हस्तः

आ॒यातु॑ दे॒व स्स॒वितो॑ प॒यातु॑ । हि॒रण्य॑येन सु॒वृता॑ रथेन ।

व॒हन् ह॒स्तं सु॒भगं॑ वि॒द्वना॑प॒सं । प्र॒यच्छ॑न्तं प॒पु॒रिं पु॒ण्यम॑च्छ ।

ह॒स्तः प्र॒यच्छ॑त्वमृ॒तं व॑सीयः । दक्षि॑णेन प्र॒तिगृ॑ष्णीम ए॒नत् ।

दा॒तार-म॒द्य स॒विता॑ वि॒देय॑ । यो नो॑ ह॒स्ताय॑ प्र॒सुवा॑ति य॒ज्ञं ॥

स॒वित्रे॑ स्वा॒हा ह॒स्ताय॑ । स्वा॒हा द॒दते॑ स्वा॒हा पृ॒णते॑ ।

स्वा॒हा प्र॒यच्छ॑ते स्वा॒हा प्र॒तिगृ॑ष्णते स्वा॒हा ॥

(हस्त नक्षत्र देवतायै सवित्रे नमः) 11

12. नक्षत्रं – चित्रा

त्वष्टा नक्षत्र-मभ्येति चित्रां । सुभ॑ स॒सं यु॒वति॑ रोच॒मानां ।
निवेशयन्न-मृतान् मर्त्या॑श्च । रूपाणि पि॑शन् भुवनानि विश्वा ॥
तन्नस्त्वष्टा तदु चित्रा विचष्टां । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ॥
तन्नः प्रजां वीरवती॑ सनोतु । गोभिर्नो अश्वै॑ स्समनक्तु यज्ञं ॥
त्वष्ट्रे स्वाहा चित्रायै स्वाहा ॥
चैत्राय स्वाहा प्रजायै स्वाहा ॥ 12

(चित्रा नक्षत्र देवतायै त्वष्ट्रे नमः)

13. नक्षत्रं – स्वाती

वायुर् नक्षत्र-मभ्येति निष्च्यां ॥ तिग्मशृ॑ङ्गो वृष॒भो रोरु॑वाणः ।
समीरयन् भुवना मातरिश्वा ॥ अप॒ द्वेषा॑सि नुदता-मरातीः ।
तन्नो वायस्तदु निष्च्या शृणोतु । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ॥
तन्नो देवासो अनु जानन्तु कामं ॥ यथा तरे॑म दुरितानि विश्वा ॥
वायवे स्वाहा निष्च्यायै स्वाहा ॥
कामचाराय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 13

(स्वाती नक्षत्र देवतायै वायवे नमः)

14.नक्षत्रं – विशाखा

दूर-मस्मच्छत्रवो यन्तु भीताः । तदिन्द्राग्नी कृणुतां तद् विशाखे ।
 तन्नो देवा अनुमदन्तु यज्ञं । पश्चात् पुरस्तादभयन्नो अस्तु ।
 नक्षत्राणा-मधिपत्नी विशाखे । श्रेष्ठाविन्द्राग्नी भुवनस्य गोपौ ।
 विषूच शत्रू-नपबाधमानौ । अपक्षुध-न्नुदतामरातिं ॥

इन्द्राग्निभ्या७ स्वाहा विशाखाभ्या७ स्वाहा ॥

श्रैष्ठ्याय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 14

(विशाखा नक्षत्र देवतायै इन्द्राग्निभ्यां नमः)

15. पौर्णमासि

पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तात् ॥ उन्मद्ध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।
 तस्यां देवा अधि सम्वसन्तः ॥ उत्तमे नाक इह मादयन्तां ।
 पृथ्वी सुवर्चा युवति स्सजोषाः ॥ पौर्णमास्युदगा-च्छोभमाना ।
 आप्याययन्ती दुरितानि विश्वा ॥ उरुं दुहां यँजमानाय यज्ञं ॥

पौर्णमास्यै स्वाहा कामाय स्वाहा ऽगत्यै स्वाहा ॥ 15

(पौर्णमास्यै नमः)

16.नक्षत्रं – अनूराधा

ऋ॒द्ध्य॒ास्म॒ ह॒व्यैर् नम॑सोपसद्य । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्रधे॑यन्नो अस्तु ।
 अ॒नू॒रा॒धा॒न् ह॒विषा॑ वर्द्धयन्तः । श॒तं जी॒वेम॑ श॒रद॑ स्स॒वीराः॑ ।
 चि॒त्रं नक्ष॑त्र-मुदगात् पु॒रस्ता॑त् ॥ अ॒नू॒रा॒धा॒स इति॑ यद् वदन्ति ।
 तन्मि॒त्र ए॒ति प॒थिभि॑र् दे॒वयानैः॑ ॥ हि॒रण्य॑यैर् वित॒तै-रन्त॑रिक्षे ॥

मि॒त्राय॑ स्वाहा-ऽनू॒रा॒धेभ्य॑ स्स्वाहा ॥

मि॒त्रधे॑याय॑ स्वाहाऽभिजित्यै॑ स्वाहा ॥ 16

(अनूराधा नक्षत्र देवतायै मित्राय नमः)

17.नक्षत्रं – ज्येष्ठा

इन्द्रो॑ ज्येष्ठामनु॒ नक्ष॑त्रमेति । यस्मिन् वृ॒त्रं वृ॑त्रतूर्ये॑ ततार ।
 तस्मिन् वय॑-ममृतं दु॒हानाः॑ । क्षु॒धन्त॑रेम दु॒रितिं॑ दु॒रिष्टिं॑ ।
 पु॒रन्द॑राय वृष॒भाय॑ धृ॒ष्णावे॑ ॥ अ॒षाढा॑य स॒हमा॑नाय मी॒ढुषे॑ ॥
 इन्द्रा॑य ज्येष्ठा मधु॒मद् दु॒हाना॑ । उ॒रुं कृ॑णोतु॒ यज॑मानाय लो॒कं ॥

इन्द्रा॑य स्वाहा ज्येष्ठायै॑ स्वाहा ।

ज्यैष्ठ्या॑य स्वाहा-ऽभिजित्यै॑ स्वाहा ॥

(ज्येष्ठा नक्षत्र देवतायै इन्द्राय नमः) 17

18.नक्षत्रं – मूलं

मूलं प्रजां वीरवतीं विदेय । पराच्येतु निर्ऋतिः पराचा ।
 गोभिर् नक्षत्रं पशुभि स्समक्तं । अहर् भूयाद् यजमानाय मह्यं ।
 अहर्नो अद्य सुविते दधातु । मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति ।
 पराचीं वाचा निर्ऋतिं नुदामि । शिवं प्रजायै शिवमस्तु मह्यं ॥
 प्रजापतये स्वाहा मूलाय स्वाहा । प्रजायै स्वाहा ॥

(मूला नक्षत्र देवतायै प्रजापतये नमः) 18

19.नक्षत्रं – पूर्वाषाढा

या दिव्या आपः पयसा संबभूवुः । या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः ।
 यासामषाढा अनुयन्ति कामं । ता न आपः शस्योना भवन्तु ।
 याश्च कूप्या याश्च नाद्या स्समुद्रियाः । याश्च वैशन्तीरुत प्रासचीर्याः ।
 यासामषाढा मधु भक्षयन्ति । ता न आपः शस्योना भवन्तु ॥
 अद्भ्य स्स्वाहा षाढाभ्य स्स्वाहा ।
 समुद्राय स्वाहा कामाय स्वाहा ।
 अभिजित्यै स्वाहा ॥ 19

(पूर्वाषाढा नक्षत्र देवतायै अद्भ्यो नमः)

20.नक्षत्रं – उत्तराषाढा

तन्नो॑ विश्वे॑ उप॑शृण्वन्तु॑ दे॒वाः । तद॑षाढा॒ अभि॑ सम्॒यन्तु॑ य॒ज्ञं ।
 तन्नक्ष॑त्रं प्रथ॒तां प॑शु॒भ्यः । कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् य॑ज॒मानाय॑ कल्प॒तां ।
 शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वतय॑ स्सुपे॒शसः॑ । क॒र्मकृ॑त स्सु॒कृतो॑ वी॒र्या॑वतीः ।
 विश्वा॑न् दे॒वान् ह॒विषा॑ वर्द्धय॒न्तीः ।
 अ॒षाढाः का॒म मु॑प॒यान्तु॑ य॒ज्ञं ॥

वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्य॑ स्स्वाहा॑ ऽषा॒ढाभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥

अ॒न॒प॒ज॒य्याय॑ स्वाहा॑ जि॒त्यै स्वाहा॑ ॥ 20

(उत्तराषाढा नक्षत्र देवतायै विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमः)

21.नक्षत्रं – अभिजिद्

यस्मिन्॑ ब्र॒ह्मा ऽभ्य॑जय॒थ् सर्व॑मेतत् । अमु॑ञ्च॒ लोक॑मिद॒मू च॑ सर्वं॑ ।
 तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॑भिजिद् विजित्य॑ । श्रियं॑ दधा॒त्वह॑णीय॒मानं॑ ।
 उ॒भौ लो॒कौ ब्र॑ह्म॒णा स॑ज्जि॒तेमौ॑ । तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॑भिजिद् विचि॒ष्टां ।
 तस्मिन्॑ वयं॑ पृ॒तना॑ स्संजयेम॑ । तन्नो॑ दे॒वासो॑ अनु॒जान॑न्तु॒ कामं॑ ॥

ब्र॒ह्म॒णे स्वाहा॑ ऽभि॒जिते॑ स्वाहा॑ ॥

ब्र॒ह्म॒लो॒काय॑ स्वाहा॑ ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा॑ ॥ 21

(अभिजित् नक्षत्र देवतायै ब्रह्मणे नमः)

22.नक्षत्रं – श्रवणं

शृ॒ण्व॒न्ति॑ श्रो॒णा-म॒मृत॑स्य गो॒पां । पु॒ण्या॑मस्या उप॒शृ॒णोमि॑ वाचं ॥
 म॒हीं दे॒वीं वि॒ष्णु॑पत्नी-मजू॒र्या । प्र॒तीची॑मेना॒ ह॒विषा॑ यजामः ।
 त्रेधा॑ वि॒ष्णु-रु॒रुगा॑यो विच॒क्रमे॑ । म॒हीं दि॒वं पृ॒थि॒वी-म॒न्तरि॑क्षं ।
 तच्छ्रो॒णैति॑ श्रव॑ इच्छ॒माना॑ ।

पु॒ण्य॒७ इ॒लोकं॑ य॒जमा॑नाय कृ॒ण्वती॑ ॥

वि॒ष्णवे॑ स्वाहा॒ श्रो॒णायै॑ स्वाहा॒ । इ॒लोका॑य स्वाहा॒ श्रु॒ताय॑ स्वाहा॒ ॥

22 (श्रवण नक्षत्र देवतायै विष्णवे नमः)

23.नक्षत्रं – श्रविष्ठा

अ॒ष्टौ दे॒वा व॑सव॒ स्सो॒म्यासः॑ । च॒तस्रो॑ दे॒वीर॑जराः श्रवि॒ष्ठाः ।
 ते य॒ज्ञं पा॑न्तु रज॒सः प॑रस्तात् । स॒म्व॒त्सरी॑ण-म॒मृत॑ स्व॒स्ति ।
 य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु व॒सवः॑ पु॒रस्ता॑त् । द॒क्षिण॑तो-ऽभि॒यन्तु॑ श्रवि॒ष्ठाः ।
 पु॒ण्य॒न्नक्ष॑त्रम॒भि स॑म्वि॒शाम॑ । मा नो॑ अ॒राति॑-र॒घश॑साग॒न् ॥

व॒सुभ्य॑ स्वाहा॒ श्रवि॑ष्ठाभ्य॒ स्वाहा॑ ।

अ॒ग्राय॑ स्वाहा॒ परी॑त्यै स्वाहा॒ ॥ 23

(श्रविष्ठा नक्षत्र देवतायै वसुभ्यो नमः)

24.नक्षत्रं – शतभिषक्

क्षत्रस्य राजा वरुणो ऽधिराजः । नक्षत्राणां शतभिषग् वसिष्ठः ।
 तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः । शतं सहस्रा भेषजानि धत्तः ।
 यज्ञन्नो राजा वरुण उपयातु । तन्नो विश्वे अभि सम्यन्तु देवाः ।
 तन्नो नक्षत्रं शतभिषग् जुषाणं । दीर्घमायुः प्रतिरद् भेषजानि ॥
 वरुणाय स्वाहा शतभिषजे स्वाहा ॥

भेषजेभ्य स्स्वाहा ॥ 24

(शतभिषक् नक्षत्र देवतायै वरुणाय नमः)

25.नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा

अज एकपादुदगात् पुरस्तात् । विश्वा भूतानि प्रतिमोदमानः ।
 तस्य देवाः प्रसवं यन्ति सर्वे । प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः ।
 विभ्राजमान स्समिधान उग्रः । आऽन्तरिक्ष-मरुहदगन् द्यां ।
 तं सूर्यं देव-मज-मेकपादं । प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥
 अजायैकपदे स्वाहा प्रोष्ठपदेभ्य स्स्वाहा ॥

तेजसे स्वाहा ब्रह्मवर्चसाय स्वाहा ॥ 25

(पूर्वप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अजाय एकपदे नमः)

26.नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा

अहि॑ बु॒दि॒ध्नयः॑ प्रथ॑मान एति॑ । श्रेष्ठो॑ दे॒वाना॑मु॒त मा॑नु॒षाणां॑ ।
 तं ब्रा॑ह्म॒णा स्सो॑मपा स्सो॒म्यासः॑ । प्रो॒ष्ठप॑दासो॒ अभि॑ रक्ष॒न्ति सर्वे॑ ॥
 चत्वार॑ एक॒मभि॑ कर्म॒ देवाः॑ । प्रो॒ष्ठप॑दास इति॒ यान् वद॑न्ति ।
 ते बु॒द्धनि॑यं परिषद्य॑ स्तु॒वन्तः॑ । अहि॑ रक्ष॒न्ति नम॑सोप॒सद्य॑ ॥
 अ॒हये॑ बु॒ध्निया॑य स्वाहा॑ प्रो॒ष्ठप॑दे॒भ्य स्स्वाहा॑ ॥
 प्र॒तिष्ठा॑यै स्वाहा॑ ॥ 26

(उत्तरप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अहये बुध्नियाय नमः)

27.नक्षत्रं – रेवती

पू॒षा रे॒वत्य॑न्वेति॒ पन्थां॑ ॥ पु॒ष्टि॒पती॑ प॒शुपा॑ वाज॒बस्त्यौ॑ ।
 इ॒मानि॑ ह॒व्या प्र॑यता जुषा॒णा । सु॒गैर्नो॑ या॒नैरु॑पयातां य॒ज्ञं ।
 क्षु॒द्रान् प॒शून् रक्ष॑तु रे॒वती॑ नः । गा॒वो नो॑ अ॒श्वा अ॒न्वेतु॑ पू॒षा ।
 अ॒न्न रक्ष॑न्तौ बहु॒धा वि॑रूपं । वाज॑ स॒नुतां॑ य॒जमा॑नाय य॒ज्ञं ॥
 पू॒ष्णे स्वाहा॑ रे॒वत्यै॑ स्वाहा॑ ।
 प॒शुभ्य॑ स्स्वाहा॑ ॥ 27

(रेवती नक्षत्र देवतायै पूष्णे नमः)

28 नक्षत्रं – अश्विनी

तद॒श्विना॑-व॒श्वयु॑जोपयातां । शु॒भङ्ग॑मि॒ष्ठौ सु॑यमे॒भिरश्वैः॑ ॥
 स्व॒न्नक्ष॑त्रं ह॒विषा॑ यजन्तौ । म॒ध्वा संपृ॑क्तौ यजु॒षा स॑म॒क्तौ ।
 यौ दे॒वानां॑ भि॒षजौ॑ ह॒व्यवा॑हौ । वि॒श्वस्य॑ दू॒ता-व॑मृतस्य गो॒पौ ।
 तौ नक्ष॑त्रं-जुजुषा॒णोप॑यातां । नमोऽश्वि॒भ्यां कृ॑णुमो-ऽश्वयु॒ग्भ्यां ॥

अ॒श्विभ्या॑ स्वाहा ऽश्वयु॒ग्भ्या॑ स्वाहा ॥

श्रो॒त्राय॑ स्वाहा श्रु॒त्यै स्वाहा ॥ 28

(अश्विनी नक्षत्र देवतायै अश्विभ्यां नमः)

29.नक्षत्रं – अपभरणी

अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ । तद् य॒मो रा॒जा भ॑ग॒वान् वि॑च॒ष्टां ।
 लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान् हि॑ । सु॒गन्तः॑ प॒न्थाम॑भयं कृ॒णोतु॑ ।
 यस्मिन्॑ नक्ष॒त्रे य॒म ए॒ति रा॒जा ॥ यस्मिन्ने॒न-म॑भ्यषिञ्चन्त दे॒वाः ।
 तद॒स्य चि॒त्रं ह॒विषा॑ यजाम । अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ ॥

य॒माय॑ स्वाहा ऽप॒भर॑णीभ्य स्स्वाहा ॥

रा॒ज्याय॑ स्वाहा ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहा ॥ 29

(अपभरणी नक्षत्र देवतायै यमाय नमः)

30.अमावासि

निवेशनी सङ्गमनी वसूनां विश्वा रूपाणि वसून्यावेशयन्ती ।
 सहस्रपोषं सुभगा रराणा सा न आगन् वर्चसा सम्विदाना ।
 यत्ते देवा अदधुर् भागधेय-ममावास्ये सम्वसन्तो महित्वा ।
 सा नो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिन्नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥
 अमावास्यायै स्वाहा कामाय स्वाहा ऽगत्यै स्वाहा ॥ 30

(अमावास्यै नमः)

31.चन्द्रमा

नवोनवो भवति जायमानोऽह्नां केतुरुषसा-मेत्यग्रे ।
 भागं देवेभ्यो वि दधात्यायन् प्रचन्द्रमास्तिरति दीर्घमायुः ।
 यमादित्या अंशुमाप्याययन्ति यमक्षित-मक्षितयः पिबन्ति ।
 तेन नो राजा वरुणो बृहस्पति राप्याययन्तु भुवनस्य गोपाः ॥
 चन्द्रमसे स्वाहा प्रतीदृश्यायै स्वाहा ।
 अहोरात्रेभ्य स्स्वाहा-ऽर्द्धमासेभ्य स्स्वाहा ।
 मासेभ्य स्स्वाहर्तुभ्य स्स्वाहा । संवत्सराय स्वाहा ॥ 31

(चन्द्रमसे नमः)

32. अहो रात्री

ये वि॒रूपे॑ सम॒नसा॑ सम॒व्यय॑न्ती । सम॒नं तन्तुं॑ परि तातनाते ॥
 वि॒भू प्र॒भू अनु॒भू वि॒श्वतो॑ हुवे । ते नो नक्ष॑त्रे हवमागमेतं ।
 वयं दे॒वी ब्र॒ह्मणा॑ सम॒विद॑ानाः । सुर॒त्नासो॑ दे॒ववी॑तिं दधानाः ।
 अ॒होरा॒त्रे ह॒विषा॑ वर्द्धयन्तः । अति॑ पा॒प्मान॑-मतिमु॒क्त्या ग॑मेम ॥

अ॒हे स्वा॒हा रा॒त्रियै॑ स्वा॒हा ॥

अति॑मु॒क्त्यै स्वा॒हा ॥ 32

(अहो रात्राभ्यां नमः)

33. उषा

प्रत्यु॑व दृ॒श्याय॑ती । व्यु॒च्छन्ती॑ दुहि॒ता दि॒वः ।
 अपो॑ म॒ही वृ॑णुते चक्षु॒षा । तमो॑ ज्योतिष्कृ॒णोति॑ सू॒नरी॑ ॥
 उदु॒स्त्रिया॑स्सचते सूर्यः । सचा॑ उ॒द्यन्नक्ष॑त्र मर्चि॒मत् ।
 तवे॒दुषो॑ व्यु॒षि सूर्य॑स्य च । संभ॑क्तेन गमेमहि ॥

उ॒षसे॑ स्वा॒हा व्यु॒ष्ट्यै॑ स्वा॒हा ॥

व्यू॒षुष्यै॑ स्वा॒हा व्यु॒च्छन्त्यै॑ स्वा॒हा ॥

व्यू॒ष्टायै॑ स्वा॒हा ॥ 33

(उषसे नमः)

34. नक्षत्रः

तन्नो नक्षत्र-मर्चिमत् । भानुमत्तेज उच्छरत् ।
 उप यज्ञमिहागमत् । प्र नक्षत्राय देवाय । इन्द्रायेन्दुः हवामहे ।
 स न स्सविता सुवथ् सनिं । पुष्टिदां वीरवत्तमं ॥
 नक्षत्राय स्वाहोदेष्यते स्वाहा ॥ उद्यते स्वाहो-दिताय स्वाहा ॥
 हरसे स्वाहा भरसे स्वाहा ॥ भ्राजसे स्वाहा तेजसे स्वाहा ॥
 तपसे स्वाहा ब्रह्मवर्चसाय स्वाहा ॥ 34

(नक्षत्राय नमः)

35. सूर्यः

उदु त्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्य ॥
 चित्रं देवाना-मुदगादनीकं चक्षुर् मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।
 आप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षः सूर्य आत्मा जगत स्तस्थुषश्च ॥
 सूर्याय स्वाहा नक्षत्रेभ्य स्स्वाहा ॥
 प्रतिष्ठायै स्वाहा ॥ 35

(सूर्याय नमः)

36. अदितिः

अ॒दि॒ति॒र्न उ॒रु॒ष्य-॒त्वदि॒तिः श॒र्म य॒च्छतु॑ । अ॒दि॒तिः पा॒त्व॒ ह॒सः ।
 म॒ही॒मू॒षु मा॒तर॒ सु॒व्र॒ता॒ना-मृ॒तस्य॑ प॒त्नी म॒व॒से हु॒वे॒म ।
 तु॒वि॒क्ष॒त्रा-म॒ज॒र॒न्ती-मु॒रू॒ची सु॒श॒र्मा॒ण-म॒दि॒ति सु॒प्र॒णी॒तिं ॥
 अ॒दि॒त्यै स्वा॒हा ॥ प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥ 36 (अ॒दि॒त्यै नमः॑)

37. विष्णुः

इ॒दं वि॒ष्णु॒र् वि च॒क्रमे॑ त्रे॒धा नि द॒धे प॒दं । स॒मू॒ढ॒मस्य॑ पा॒ सु॒रे ।
 प्र॒त॒द्वि॒ष्णुः स्त॒व॒ते वी॒र्या॑य । मृ॒गो न भी॒मः कु॒च॒रो गि॒रि॒ष्ठाः ।
 य॒स्यो॒रु॒षु त्रि॒षु वि॒क्रम॑णेषु । अ॒धि॒क्षि॒यन्ति॑ भु॒व॒ना॒नि वि॒श्वा ॥
 वि॒ष्ण॒वे स्वा॒हा य॒ज्ञाय॑ स्वा॒हा ।
 प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हा ॥ 37 (वि॒ष्ण॒वे नमः॑)

38. अग्निः

अ॒ग्नि॒र् मूर्द॑धा दि॒वः क॒कु॒त्प॒तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
 अ॒पा रे॒ता॒सि जि॒न्व॒ति ।
 भु॒वो य॒ज्ञस्य॑ र॒ज॒सश्च ने॒ता य॒त्रा नि॒यु॒द्धिः स॒च॒से शि॒वा॒भिः ।
 दि॒वि मूर्द॑धा॒नं द॒धि॒षे सु॒व॒र्षां जि॒ह्वा॒म॒ग्ने च॒कृ॒षे ह॒व्य॒वा॒हं ॥
 (अ॒ग्नये॑ नमः) 38

39. अनुमती

अनु॑ नो॑ ऽद्यानु॑मतिर्य॑ज्ञं दे॒वेषु॑ मन्यतां ।
 अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑हनो भवतां दाशु॑षे मयः ।
 अ॒न्विदनु॑मते त्वं म॒न्यासै॑ शं च नः कृ॒धि ।
 क्र॒त्वे द॒क्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ ण॒ आयू॑ष्षि तारिषः ॥

(अनुमत्यै नमः) 39

40. हव्यवाहः (अग्निः)

ह॒व्यवा॑हम॒भि-मा॑तिषाहं॑ । र॒क्षो॒हणं॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुं ।
 ज्यो॑तिष्मन्तं दी॒द्यतं॑ पु॒रन्धिं॑ । अ॒ग्निः॑ स्वि॒ष्टकृ॑त-माहु॒वेम॑ ।
 स्वि॒ष्ट-म॒ग्ने अ॒भित॑त् पृ॒णाहि॑ । वि॒श्वा दे॒व पृ॒तना॑ अ॒भिष्य॑ ।
 उ॒रुन्नः॑ पन्थां॑ प्र॒दिशन्॑ वि॒भाहि॑ ।
 ज्यो॑तिष्मद्धे॒ह्य जर॑न्न आयुः॑ ॥ (अग्नये नमः) 40

नक्षत्रदेवताभ्यो नमः

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑